

Perspectiefnota[®]

GEMEENTE KAMPEN
2027 - 2030

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	3
Kernboodschap.....	4
1. Bestuurlijke samenvatting	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Inhoudelijke samenvatting	5
1.3. Financiële samenvatting	9
2. Financiën	11
2.1. Financieel kader	11
2.2. Financieel-technische kaders	13
2.3. Ombuigingen	13
2.4. Ontwikkeling financiële positie.....	14
Bijlage A. Strategische investeringsagenda	17
Bijlage B. Strategische vervangingsagenda 2027-2041	20
Bijlage C. Strategische besparingsagenda	23
Bijlage D. Voortgang bezuinigingen 2026	47

Kernboodschap

In afwachting van het nieuwe college bieden wij u een beleidsarme Perspectiefnota aan. In deze Perspectiefnota zijn alleen autonome ontwikkelingen en een aanvullend bedrag voor vervangingen financieel verwerkt. In de afgelopen bestuursperiode zijn veel ambities in gang gezet, die komende periode naar verwachting tot realisatie komen. Zo worden verdere stappen gezet in onder andere woningbouw, gebiedsontwikkeling, energietransitie, versnellen van verduurzaming, economische versterking, bestaanszekerheid en het creëren van kansrijke omgevingen voor kinderen.

Ondanks het beleidsarme karakter is het financieel meerjarenperspectief negatief. De Perspectiefnota laat ten opzichte van de Programmabegroting een verder oplopend tekort zien vanaf 2028. Dit tekort is een effect van de ravijnjaren en ontstaat doordat het Rijk vanaf 2028 een korting doorvoert op de algemene uitkering. Het is steeds minder aannemelijk dat het Rijk gemeenten hiervoor gaat compenseren. Een 'slechtweerscenario' wordt daarmee steeds meer een serieuze optie.

Dit betekent dat richting de Perspectiefnota 2028 bestuurlijke keuzes en aanvullende maatregelen nodig zijn om financieel gezond te blijven en ruimte te houden om te kunnen blijven investeren in Kampen als groeigemeente. In de afgelopen periode is met de strategische besparingsagenda, investeringsagenda en vervangingsagenda gewerkt aan een strategische aanpak om als gemeente voorbereid te zijn en goed toegerust te blijven op zowel bezuinigingen als mogelijke investeringen in de toekomst. Met de input van uw raad en het nieuwe college wordt met name de besparingsagenda verder aangevuld, zodat bij de Perspectiefnota 2028 bestuurlijke keuzes gemaakt kunnen worden.

De strategische aanpak is verder versterkt met de introductie van een dashboard met financiële kernindicatoren. Met dit dashboard monitoren we de financiële positie van de gemeente, waarmee sturingsinformatie beschikbaar is om de gemeentelijke schuld beheersbaar te houden. Bij de Programmabegroting 2027 vindt een gesprek plaats met uw raad over welke maatregelen we moeten nemen om de financiële huishouding van de gemeente ook op langere termijn gezond te houden.

De ingezette aanpak is een manier die past bij de wens om te kunnen blijven ontwikkelen, zodat het voor iedereen fijn wonen, werken en leven is in de gemeente Kampen.

1. Bestuurlijke samenvatting

1.1. Inleiding

Op het moment van schrijven van deze Perspectiefnota zijn we nog in afwachting van een nieuw college. We presenteren u daarom een beleidsarme Perspectiefnota. Dit betekent dat we alleen de autonome ontwikkelingen en een aanvullend bedrag voor vervangingen financieel in deze Perspectiefnota hebben verwerkt. We leggen u geen keuzes voor als het gaat om de voornemens voor nieuw beleid en intensivering van bestaand beleid. Dat is aan het nieuwe college.

1.2. Inhoudelijke samenvatting

Overdracht

In de afgelopen bestuursperiode zijn veel ambities in gang gezet, die komende periode naar verwachting tot realisatie komen. Hieronder geven we bij wijze van overdracht per strategische opgave kort aan welke verdere stappen komende periode worden gezet.

Strategische opgave 1 Passende ondersteuning

- Het verkennen of individuele maatwerkvoorzieningen vervangen kunnen worden door collectieve vormen van ondersteuning.

Strategische opgave 2 Opgroeien in een kansrijke omgeving

- Het effectueren van de maatregelen Hervormingsagenda Jeugd.
- Het vormgeven van het lokaal team.

Strategische opgave 3 Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

- Het vernieuwen van sporthal De Oosterholthoeve.
- Het toekomstbestendig maken van de sportinfrastructuur op sportpark De Maten – De Venen.

Strategische opgave 4 Vergroten bestaanszekerheid

- Extra inzet op versterken ondersteuning jongvolwassenen (18-27 jaar) om bijstandsinstroom zoveel mogelijk te voorkomen.
- Meer ondersteuning voor inwoners met financiële stress of schulden door diverse interventies met als doel hun situatie te stabiliseren en perspectief te bieden.

Strategische opgave 5 Bevorderen veiligheid

- Het uitvoeren van initiatieven, zodat inwoners van Kampen ondermijning sneller herkennen en melden.
- Het verhogen van bewustwording rondom digitale veiligheid bij inwoners, door te blijven inzetten op voorlichting van ouderen en ondernemers.
- Het wijkgericht werken verder invulling geven, om zo de samenwerking tussen politie, wijkteams, wijkregisseurs en boa's te versterken.
- De gemeentelijke organisatie, inwoners en ondernemers actief bewustmaken en betrekken bij het thema weerbaarheid en veerkracht, om zo voorbereid te zijn op maatschappelijke verstoringen.

Strategische opgave 6 Vitale cultuur

- Het voorbereiden van Kampen 800 jaar.

Strategische opgave 7 Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen

- Het realiseren van gebiedsontwikkeling Reevedelta inclusief onderwijshuisvesting en bovenwijkse voorzieningen (fietstunnel Niersallee, eenzijdige HUB, afwaardering N764 en geluidsschermen).
- Het versnellen van de woningbouw met kleinschalige in- en uitbreidingen woningbouw, zoals Drostenerf (inclusief onderwijshuisvesting), Bovenhavenkwartier, herstructurering Flevowijk en versneld realiseren woonwagens Schansdijk.

Strategische opgave 8 Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

- Het ontwikkelen en beter benutten van werklocaties op zowel bestaande als nieuwe locaties, zoals de uitbreiding van Spoorlanden.

Strategische opgave 9 Werken aan een bereikbare stad

- Het realiseren van de fiets- en voetgangersbrug Europa-allee.
- Het realiseren van een parkeervoorziening en half kunstgrasveld bij Go Ahead Kampen.
- Het realiseren van verkeersmaatregelen Oosterlandenweg IJsselmuiden.

Strategische opgave 10 Toekomstbestendige en vitale binnenstad

- Het starten met de realisatie van de parkeervoorziening Burgemeester Berghuisplein.
- Het implementeren van ANPR kernwinkelgebied Kampen (als vervanging van de pollers).
- Het versterken van de leefbaarheid door een gerichte wijkaanpak.

Strategische opgave 11 Versnellen van verduurzaming

- Het afronden van de verduurzaming van de Stadsgehoorzaal en het Stedelijk Museum Kampen.

Strategische opgave 12 Toekomstbestendige omgeving en openbare ruimte

- Het afronden van de wijkuitvoeringsplannen warmtetransitie Het Onderdijs en De Maten en starten in een aantal nieuwe wijken, waaronder Binnenstad.
- In het kader van netcongestie het faciliteren van de uitbreiding van het aantal trafohuisjes in Wilsum en Zalk en voor De Maten een nieuw middenspanningsstation.

Strategische opgave 13 Dienstverlening en bedrijfsvoering

- Het binnen planning en budget realiseren van de renovatie van het stadhuis waarmee we het stadhuis verduurzamen en toekomstbestendig maken.

Naast het realiseren van ambities is op diverse opgaven beleid in voorbereiding. In samenspraak met het Presidium leggen we uw raad vooruitlopend op de Programmabegroting 2027 nog diverse onderwerpen ter opinie of besluitvorming voor.

Bij de Programmabegroting 2027 ontvangt uw raad een overzicht (inclusief planning) van beleid dat in 2027 geactualiseerd wordt. Daarnaast is bij het overdrachtdossier een beleidsinventarisatie gevoegd waarin u kunt zien wanneer welk beleid is vastgesteld en wanneer het geactualiseerd dient te worden.

Bestuurlijke opdracht

Bij de Programmabegroting 2026 heeft de raad een bestuurlijke opdracht voor de Perspectiefnota 2027 vastgesteld. Deze opdracht is nodig om uw raad en het nieuwe college toe te rusten op een slechtweerscenario vanaf 2028. Inmiddels lijkt een slechtweerscenario steeds meer een serieuze optie te worden. In deze Perspectiefnota presenteren we geen sluitend perspectief en zien we de tekorten vanaf 2028 verder oplopen.

Voor 2027 hebben we vooralsnog een tekort van € 1,8 miljoen. We spannen ons in om richting de Programmabegroting 2027 tot een sluitend perspectief te komen voor begrotingsjaar 2027, indien nodig aangevuld met de algemene reserve. Om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief adviseren wij uw raad om ook een bestuurlijke opdracht te formuleren richting de Perspectiefnota 2028. Belangrijke input voor deze nieuwe bestuurlijke opdracht zijn de uitkomsten van de analyse van Cebeon over de Rekening 2025 en de richting die uw raad en het nieuwe college meegeven.

Met het bezuinigingspakket in de Programmabegroting 2026 en het uitvoeren van de bestuurlijke opdracht bij de Perspectiefnota 2027 hebben we ook al stappen gezet om uw raad en het nieuwe college toe te rusten en handelingsperspectieven te bieden voor een slechtweerscenario. Hierbij hebben we gekozen voor een gefaseerde aanpak, waarbij we pas aanvullende maatregelen treffen als het Rijk geen structurele oplossing biedt. Dit lijkt steeds meer aannemelijk. Vanwege het verkiezingsjaar is de Perspectiefnota beleidsarm, maar hebben we daarbij een aantal maatregelen getroffen:

- het actualiseren van de investeringsagenda met daaraan gekoppeld een realiseerbaar investeringsvolume;
- het actualiseren van de vervangingsagenda;
- het actualiseren van de besparingsagenda;
- het monitoren van de verwerkte bezuinigingen in de Programmabegroting 2026.
- het benutten van financieel-technische maatregelen;
- het verder versterken van de monitoring en sturingsinformatie.

Ook hebben we aan de partijen die met elkaar gaan onderhandelen de oproep gedaan om met elkaar afspraken te maken over een slechtweerscenario en deze afspraken vast te leggen in het nieuwe coalitieakkoord. Het gaat hierbij om afspraken over het te doorlopen proces als de financiële situatie vraagt om verdere bezuinigingen en over de richting van de bezuinigingen.

In de Perspectiefnota en de bijlagen gaan we verder in op deze maatregelen.

Strategische investeringsagenda

In de strategische investeringsagenda (bijlage A) maken we per strategische opgave inzichtelijk welke voornemens niet verwerkt zijn in het financiële kader van de Perspectiefnota. Het gaat hierbij om voornemens die zeker ook nodig zijn om gemeentelijke ambities te realiseren, maar die we gelet op het beleidsarme karakter van deze Perspectiefnota en de financiële situatie niet financieel hebben verwerkt. Het gaat om de voornemens:

- realisatie kunstgrasveld sportpark Den Uithoek (IJsselmuiden);
- programma economie en bedrijventerreinen;
- uitbreiding nieuwe bedrijventerreinen Melmerpolder en Spoorlanden;
- gastvrije entree Waterfront IJsselmuiden – Hoogwaterbeschermingsprogramma;
- integrale gebiedsontwikkeling 'Bij de Bovenkerk'.

Bij elk voornemen geven we indicatief weer wat de benodigde financiën zijn. We vragen uw raad om in het debat bij de Perspectiefnota aan te geven of dit voornemens zijn die u aan het nieuwe college wilt meegeven voor verdere uitwerking in de Programmabegroting 2027. We benadrukken hierbij wel dat voor investeringen in nieuw beleid en intensivering bestaand beleid ombuigingen elders in de begroting nodig zijn. We vragen uw raad hier dan ook uw richting op mee te geven.

Het gesprek met uw raad over het realiseerbaar investeringsvolume (en daarmee de omvang van de gemeentelijke schuld) vindt bij de Programmabegroting 2027 plaats. Dit is afgesproken met uw raad afgesproken bij het vaststellen van de nota Beheersing financiële positie in januari 2026.

Strategische vervangingsagenda

Bij de Programmabegroting 2026 is de strategische vervangingsagenda (bijlage B) geïntroduceerd en als bijlage meegestuurd. In de vervangingsagenda zijn voor de periode 2027-2030 alle vervangingen (*investeringen die gekapitaliseerd worden en daarmee beslag leggen op begrotingsruimte*) in beeld gebracht. Regulier beheer maakt geen onderdeel uit van de vervangingsagenda. De beleidsvelden wegen, kunstwerken, sportvelden, binnensport, spelen en vastgoed (gebouwen) zijn in de vervangingsagenda meegenomen. Tot en met 2030 bedragen de investeringen voor onze assets zoals hierboven omschreven in totaal € 22,1 miljoen, gemiddeld € 5,5 miljoen per jaar. Daarvan was € 4,1 miljoen reeds opgenomen in de begroting 2026. In deze Perspectiefnota is voor € 11,2 miljoen aan investeringen financieel verwerkt. De overige € 6,8 miljoen aan investeringen is nog niet verwerkt.

Om financieel in control te komen, kijken we verder vooruit en is een inschatting gemaakt welke vervangingen tussen 2027 en 2041 naar verwachting plaats moeten vinden. Dit is bedoeld om te bepalen in hoeverre de investeringsruimte uit het financieel perspectief van de Perspectiefnota 2026 (€ 60 miljoen over 15 jaar) aansluit bij de ingeschatte werkzaamheden. De inschattingen duiden er op dat de daadwerkelijke vervangingsopgave hoger ligt (nu al € 87 miljoen en daar komen binnensport, spelen en vastgoed nog bij). Over deze vervangingen zijn voor een deel nog bestuurlijke keuzes te maken.

Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het vaststellen van het accommodatiebeleid (najaar 2026) voorwaardelijk is voor het opstellen van een passende vervangingsagenda voor binnensport en vastgoed. Dit betekent dat deze zo snel als mogelijk volgt op het vastgestelde accommodatiebeleid.

Daarnaast geldt voor onderwijshuisvesting dat de investeringen hiervoor separaat zijn opgenomen in het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP). Het IHP vraagt de komende jaren ook om forse investeringen. Idealiter wordt het IHP geïntegreerd met de meerjarige vervangingsagenda om bestuurlijke afwegingen te kunnen maken voor benodigde investeringen ten opzichte van de beschikbare middelen.

Strategische besparingsagenda

In de vorige Perspectiefnota hebben we voor het eerst de strategische besparingsagenda (bijlage C) gepresenteerd. In de besparingsagenda laten we per strategische opgave zien welke bezuinigingen

mogelijk zijn. Deze bezuinigingen geven inzicht in het besparingspotentieel en zijn dus niet verwerkt in het financiële kader van de Perspectiefnota. Ten behoeve van de Perspectiefnota hebben we de besparingsagenda geactualiseerd. Uit de actualisatie blijkt dat circa 40% van de bezuinigingen niet meer actueel is en daarmee vervalst. Het gaat hierbij met name om projecten in het fysieke domein waarvan de uitvoering inmiddels is gestart. We constateren ook dat de 'quick wins' inmiddels zijn ingezet en dat verdere besparingen om (ingewikkelde) bestuurlijke keuzes vragen.

Na actualisatie heeft de besparingsagenda een besparingspotentieel van € 828.000 in 2027 oplopend tot ruim € 4 miljoen vanaf 2029. Gezien het financiële meerjarenperspectief is het duidelijk dat dit besparingspotentieel ontoereikend is. Om richting 2028 te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief is aanvulling van de besparingsagenda nodig. We vragen uw raad om in het debat bij de Perspectiefnota aan te geven welke zoekrichtingen voor besparingen u aan het nieuwe college wilt meegeven voor uitwerking richting de Perspectiefnota 2028. Bij welke strategische opgaven ziet u mogelijkheden tot (aanvullende) bezuinigingen en bij welke niet?

Voortgang bezuinigingen 2026

In de Programmabegroting 2026 is een pakket aan bezuinigingen opgenomen (voor een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029). In deze Perspectiefnota geven we inzicht in de voortgang van deze verwerkte bezuinigingen (bijlage D).

Over het algemeen zijn de verwerkte bezuinigingen op koers. Er zijn vier bezuinigingen waarvan de verwachting is dat we deze niet of deels niet kunnen realiseren. Het gaat om:

- onafhankelijke clientondersteuning (€ 20.000);
- ophogen opbrengsten leges bouwvergunningen (€ 300.000);
- openbaar groen (€ 700.000);
- post (porto) (€ 65.000).

Deze bezuinigingen vragen om aandacht. Bij de Bestuursrapportage 2026 monitoren we opnieuw de voortgang en dan kan besloten worden of bijstelling van deze bezuinigingen nodig is.

1.3. Financiële samenvatting

Het vertrekpunt van de financiële verkenning van deze Perspectiefnota is de Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. Vervolgens hebben wij de ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2027 en de volgende jaren in het nieuwe perspectief geplaatst.

Het financiële meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

Financieel kader				
bedragen x 1 mln	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo	-1,78	-6,82	-8,82	-9,62

Voor 2027 hebben we voorsnog een tekort van € 1,8 miljoen. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 bieden we uw raad, in overeenstemming met de vereisten van de toezichthouder (Provincie), een structureel sluitend perspectief aan voor 2027. Hierbij doen we eventueel een beroep op de algemene reserve om het tekort voor 2027 te dekken.

Het financieel meerjarenperspectief is negatief. Voor 2028 en verder loopt het tekort op als gevolg van de effecten van de ravijnjaren. De ravijnjaren ontstaan doordat het Rijk vanaf 2028 een materiële korting door voert op de algemene uitkering.

Belangrijke wijziging ten opzichte van vorig jaar is dat we een beleidsarme Perspectiefnota presenteren als gevolg van de nieuwe raadsperiode en het nieuwe college. De investeringen die nodig zijn om de ambities te realiseren, hebben we opgenomen in de strategische investeringsagenda. We hebben daar ook een indicatie gegeven van de daarbij behorende financiële effecten. Deze effecten zijn niet meegenomen in het nu voorliggende perspectief.

We hebben wel, in vervolg op besluitvorming over de vervangingsinvesteringen in 2025, aanvullend een investeringsbedrag van circa € 10 miljoen voor vervangingen verwerkt in het perspectief.

2. Financiën

In dit hoofdstuk lichten we eerst de ontwikkeling van het financiële meerjarenperspectief toe. Daarna zetten we de ontwikkeling in de financiële kaders, de ombuigingen en de financiële positie uiteen.

2.1. Financieel kader

In het financieel kader lichten we de ontwikkeling van het financiële meerjarenperspectief toe. In onderstaande tabel is de ontwikkeling zichtbaar. We lichten na de tabel de verschillende onderdelen toe.

volgno.	*bedragen x 1.mln	2027	2028	2029	2030
	Saldo programmabegroting 2026	-0,15	-4,57	-5,95	-6,11
1	Effecten septembercirculaire 2025 en begrotingswijzigingen	-0,38	-0,46	-0,56	-0,56
2	Effecten Slotwijziging 2025	0,17	0,17	0,17	0,17
3	Effecten decembercirculaire 2025	0,07	-0,05	-0,21	-0,28
	Bijgesteld Begrotingssaldo	-0,29	-4,92	-6,55	-6,78
	Financieel ontwikkelingen				
4	Verwachte stijging van de prijsindexen	-5,05	-5,13	-5,27	-5,37
5	Autonome ontwikkelingen	-2,11	-2,19	-2,23	-2,31
6	Structurele voordelen (precario-, toeristenbelasting en verzekeringen)	0,62	0,62	0,62	0,62
7	Strategische investeringen	-	-	-	-
8	Vervangingsinvesteringen	-	-0,33	-0,66	-1,15
	Totaal Financiële ontwikkelingen	-6,54	-7,03	-7,54	-8,21
9	Verwachte vergoeding Loon/Prijsstijging	5,05	5,13	5,27	5,37
		5,05	5,13	5,27	5,37
	Saldo financiële ontwikkelingen	-1,49	-1,90	-2,27	-2,84
	Begrotingssaldo	-1,78	-6,82	-8,82	-9,62

1,2 en 3. Effecten september- en decembercirculaire 2025 en slotwijziging 2025

Startpunt is het saldo van de programmabegroting 2026. Dit saldo is structureel licht gewijzigd als gevolg van de effecten de september- en decembercirculaire en de slotwijziging.

4 en 9. Verwachte stijging en vergoeding van de prijsindexen

Het uitgangspunt is dat we voor de loon- en prijsontwikkelingen niet meer lasten op nemen dan dat er aan baten worden ontvangen. Onder deze post zijn onder andere de verwachte stijging meegenomen van de prijsgevoelige gemeentelijke uitgavebudgetten, de reguliere CAO-stijging van de ambtelijke organisatie en indexatie van de gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

5. Autonome ontwikkelingen

Onder de autonome ontwikkelingen nemen we de baten en lasten mee die voortvloeien uit de reguliere groei van de gemeente, waaronder de verwachte jaarlijkse toename van het aantal woningen. Wij kiezen er voor deze bij de autonome ontwikkelingen onder te brengen, omdat deze nauw samenhangen met de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds op de parameters van aantal woningen en inwoners.

Om tot een inschatting van de verwachte inkomsten en uitgaven te komen, hebben we in 2025 een gecertificeerd strategisch model ontwikkeld, waarbij met name de groei als gevolg van de ontwikkeling Reevedelta het uitgangspunt is. In 2026 gaan we het model verder verfijnen om een

onderbouwde inschatting te kunnen maken van de groei van het aantal inwoners, en daar van afgeleid de inherente groei van de organisatie en de nadere onderverdeling per domein.

In tegenstelling tot voorgaand jaar verwachten we geen financiële effecten van de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk. Daar waar het Rijk vorig jaar nog materiële eenmalige bedragen beschikbaar stelde voor 2026 en 2027 inzake de Jeugdzorg (respectievelijk € 3,8 en € 3,7 miljoen), verwachten we voor 2027 geen materiële voor- of nadelen. Voor het meerjarenperspectief is het nog niet duidelijk welke structurele maatregelen en effecten er vanaf 2028 ontstaan door de financiering van de Jeugdzorg en de wijze van verwerking van effecten van de wijzigingen in de WMO, waaronder de aanpassing van de huishoudelijke hulp.

Een mogelijk financieel effect op het meerjarensaldo kan ontstaan door de herijking van het gemeentefonds. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft aangegeven dat de financiële effecten van twee van de tien onderdelen van de herijking van het gemeentefonds, in de meicirculaire 2026 verwerkt gaan worden. De twee onderdelen betreffen de maatstaven over de onroerend zaakbelasting en maatstaf huishoudens met een laag inkomen. De financiële effecten nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2027.

6. Structurele voordelen

We hebben een drietal voordelen meegenomen die zijn ontstaan als gevolg van een verwachte structurele stijging van opbrengsten (precario en toeristenbelasting) dan wel lagere kosten (verzekeringen).

7. Strategische investeringen

We presenteren een beleidsarme Perspectiefnota. De investeringen die nodig zijn om de ambities te realiseren hebben we opgenomen in bijlage A. Strategische investeringsagenda. Het betreft investeringen inzake Economie, Bovenkerk, Waterfront, kunstgrasvelden en bedrijventerreinen. We hebben een indicatie gegeven van de financiële effecten. Deze effecten zijn niet meegenomen in het nu voorliggende perspectief.

In het meerjarenperspectief zijn de investeringen en de bijbehorende kapitaallasten verwerkt in lijn met de investeringsagenda van de begroting 2026. Belangrijke investeringen zijn de investeringen in de bovenwijkse voorzieningen in Reevedelta en het Integrale Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs.

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 herijken we deze investeringen en passen we deze aan op de gewenste prioritering en temporisering. Financiële effecten nemen we mee in het meerjarenbeeld.

8. Vervangingsinvesteringen

In deze Perspectiefnota hebben we voor vervangingsinvesteringen aanvullend een investeringsbedrag van € 11,2 miljoen opgenomen in de periode 2027-2030. Dit betreft vervangingen voor wegen, kunstwerken, sportvelden, binnensport en spelen. In bijlage B. Strategische vervangingsagenda is dit nader gespecificeerd. Ten aanzien van de vervangingsinvesteringen van vastgoed worden nog nadere keuzes gemaakt die alsdan ook financieel meegenomen worden.

2.2. Financieel-technische kaders

Bijgaand lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe op het gebied van financieel-technische kaders.

Nota Incidentele baten en lasten

De commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft in februari 2026 de Nota Incidentele baten en lasten opgesteld. In de nota zijn de uitgangspunten om een post als incidenteel te beschouwen, aangescherpt. Dit betekent dat de huidige begrote inkomsten en uitgaven structureel van aard zijn. We presenteren derhalve nu geen uitsplitsing van het incidentele en structurele saldo. Indien er alsnog posten worden opgenomen die aan het criterium van incidenteel voldoen, maken we deze inzichtelijk in lijn met de uitgangspunten van de financiële verordening (posten van € 100.000 of meer afzonderlijk toelichten).

Analyse Bestemmingsreserves

We hebben in 2025, conform de toezeggingen aan uw raad, een analyse gemaakt van de bestemmingsreserves. In januari 2026 heeft uw raad, bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen, ingestemd met het laten vrijvallen van een aantal reserves en voorzieningen waarvan het doel gerealiseerd is. Het saldo van deze vrijval is toegevoegd aan de algemene reserve, waardoor de raad in staat wordt gesteld om een integrale afweging te maken van deze beschikbare middelen.

Daarnaast heeft u bij de begroting 2026 een bestemmingsreserve kapitaallasten Reevedelta van € 12,3 miljoen gevormd. Met deze reserve worden de kapitaallasten gedekt van een deel van de investeringen van de bovenwijkse voorzieningen (zoals wegen, viaducten en scholen) in Reevedelta. Ook de inzet van deze reserve draagt bij aan de ontwikkeling van een financieel gezond en stabiel meerjarenperspectief.

Hanteren restwaarden (nieuwe) gebouwen

In januari 2026 heeft uw raad ingestemd met de Nota waardering en afschrijving. In deze nota is het voorstel gedaan om bij afschrijving voor nieuw aangekochte gebouwen, nieuw te realiseren gebouwen en circulaire gebouwen door middel van de componentenmethode een restwaarde van 15% op het casco toe te passen.

Per investering gaan we met een taxatierapport na in hoeverre de 15% restwaarde ook daadwerkelijk toepasbaar en realistisch is. De financiële effecten nemen we mee in het meerjarenbeeld.

2.3. Ombuigingen

In de Programmabegroting 2026 hebben we een voorstel opgenomen waarmee ombuigingen van zo'n € 7 miljoen structureel aan uw raad zijn voorgelegd. Dit voorstel is mede tot stand gekomen door het rapport van Lysias/Cebeon over een Toekomstbestendig Meerjarig Financieel Perspectief (TMFP) en de richtingen die door uw raad zijn meegegeven.

Overeenkomstig de toezegging aan de raad informeren wij u over de voortgang van de ombuigingen. Uit dit overzicht (bijlage D. Voortgang bezuinigingen 2026) komt naar voren dat het merendeel van de ombuigingen op schema ligt. Aandachtspunten zijn er ten aanzien van de begrote ombuigingen bij Parkeren en het meerjarenonderhoud.

Gezien de ontwikkeling van het meerjarenperspectief is het van belang dat de besparingsagenda wordt herijkt en aangevuld. We hebben daarom Lysias/Cebeon de opdracht gegeven om een analyse te maken van de jaarrekeningresultaten 2025. Daarbij is een vergelijking gemaakt met het vorige rapport over de jaarrekening 2023 en is geanalyseerd hoe de werkelijke uitgaven en inkomsten van onze gemeente zich verhouden tot de uitgaven en inkomsten die we ontvangen via de algemene uitkering. De uitkomsten van dit rapport geven richting aan de handelingsperspectieven voor de nieuwe raad en het college.

2.4. Ontwikkeling financiële positie

In januari 2026 heeft uw raad ingestemd met de Nota Beheersing financiële positie. Aanleiding voor deze nota is de omvangrijke investeringsagenda en de financiering hiervan via leningen. Dit maakt het noodzakelijk bij de beoordeling van de financiële gezondheid van Kampen niet alleen te kijken naar de ontwikkeling van baten en lasten (het 'huishoudboekje'), maar ook naar de ontwikkeling van het vermogen en de schuld. We doen dit met een dashboard met bijbehorende indicatoren en signaalwaarden. In lijn met de toezegging aan de raad nemen we dit dashboard op en geven we aan of en in hoeverre handelingsperspectieven noodzakelijk zijn. Daarnaast vindt aan de hand van het dashboard bij de Programmabegroting 2027 een gesprek plaats met uw raad over welk investeringsvolume (en daarmee omvang gemeentelijke schuld) passend is bij een gezonde financiële huishouding.

In onderstaande tabel zijn de kengetallen en de signaalwaarden van het dashboard opgenomen.

Signaalwaarden per kernindicator.

Duiding waarden kengetallen	mate van risico					
	minst risicovol			gemiddeld tot hoog		risicovol
Netto schuldquote	<70%	70%-80%	80%-85%	85%-90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<70%	70%-80%	80%-85%	85%-90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteit	>65%	55%-65%	50%-55%	35%-50%	20%-35%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0,1%	0,05%-0,1%	0%-0,05%	0%	0%-(-/-0,1%)	>-/-0,1%
Kapitaallasten	<6%	6%-8%	8%-10%	10%-12%	12%-15%	>15%
Belastingcapaciteit	<65%	65%-95%	95%-98%	98%-102%	102%-105%	>105%
Weerstandratio	> 2	1,4 - 2,0	1,0-1,4	0,8-1,0	0,6-0,8	< 0,6

We lichten een tweetal scenario's toe. Het eerste scenario betreft het scenario overeenkomstig het huidig meerjarenbeeld zoals in paragraaf 2.1. is opgenomen. Het tweede scenario gaat uit van een sluitend meerjarenperspectief en een gemaximeerd investeringsvolume.

Scenario 1: huidig meerjarenbeeld

In onderstaande tabel tonen we de ontwikkeling van de kernindicatoren uitgaande van het meerjarenbeeld dat is geschetst in paragraaf 2.1 en de investeringsagenda in de huidige meerjarenbegroting. Omdat de investeringen over een lange periode een voorspelbare impact hebben op de schuld en de kapitaallasten hebben we indicatief ook het jaar 2035 aan het dashboard toegevoegd.

Dashboard met prognose van de kernindicatoren voor Kampen o.b.v. huidig meerjarenbeeld

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2035
1. Netto schuldquote	52%	69%	84%	95%	102%	117%	146%
2. Solvabiliteitsratio	33%	33%	30%	27%	24%	20%	18%
3. Kapitaallasten	5%	5%	7%	7%	7%	8%	12%
4. Structurele exploitatieruimte	4%	0%	-1%	-3%	-4%	-4%	0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	79%	79%	79%	79%	79%	79%	79%
6. Weerstandsratio	3,2	2,6	2,5	2,2	1,8	ntb	ntb

We zien over de beschouwde periode een oplopende netto-schuldquote (de verhouding tussen de schuld en de totale baten van de gemeente). Deze ontwikkeling hangt nauw samen met de forse investeringsagenda van Kampen. Hiervoor moet de gemeente geld lenen met jaarlijks oplopende rentelasten tot gevolg. In de jaren tot 2030 stijgen de structurele rentelasten met een kleine € 3 miljoen en deze nemen in de jaren daarna ook nog verder toe. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar in de kapitaallastenratio (het aandeel van de kapitaallasten in de totale lasten). De structurele exploitatieruimte is eveneens negatief, en daarmee in het rood, omdat er vanaf 2027 sprake is van een begrotingstekort. We gaan er daarbij wel vanuit dat de begroting op langere termijn weer in evenwicht komt, ook omdat een gemeente daar volgens de Gemeentewet toe verplicht is.

Dit dashboard maakt in één oogopslag duidelijk dat de financiële gezondheid van Kampen zal verslechteren als de huidige begroting onverkort wordt uitgevoerd en er geen extra middelen (boven de inflatiecorrectie) beschikbaar komen. Er is immers geen sprake van begrotingsevenwicht en de oplopende kapitaallasten als aandeel van de totale lasten maken de financiële huishouding inflexibel. Hierdoor wordt het vermogen om tegenvallers op te kunnen vangen in slechtere tijden geleidelijk uitgehold.

Scenario II: sluitend meerjarenbeeld en gemaximeerd investeringsvolume

Zoals eerder aangegeven is het van belang om de handelingsperspectieven te schetsen wanneer de signaalwaarden in het rood komen. In dit scenario geven we dit weer. Allereerst maken we een nuance van de uitkomsten van scenario I. Ten eerste is in de afgelopen jaren steeds gebleken dat er, ondanks negatieve begrotingssaldi, in de jaarrekening steeds sprake was van overschotten. Meestal was er gedurende het jaar toch sprake van extra middelen van het Rijk en konden niet alle voorgenomen plannen en investeringen in het begrotingsjaar worden gerealiseerd. Vaak was er bovendien sprake van positieve resultaten in de grondexploitaties. Dit heeft een dempend effect gehad op de ontwikkeling van de schuld en juist een gunstige invloed op de weerstandscapaciteit (de Algemene reserves), zoals ook in 2025 in het dashboard zichtbaar is.

Vanzelfsprekend geldt ook hier dat in het verleden behaalde resultaten geen garantie bieden voor de toekomst. De voorgaande beschouwing laat echter wel zien dat het noodzakelijk is om het negatieve begrotingssaldo bij te stellen. Om de kapitaallasten niet te hard te laten oplopen, is daarnaast ook het beheersen van het investeringsvolume een punt van aandacht. We laten daarom het dashboard nogmaals zien waarbij de volgende wijzigingen zijn doorgevoerd:

- het jaarlijkse investeringsvolume is ingeschat op een voor Kampen meer realistisch niveau van ca. € 25.000 per jaar;

- de begroting wordt vanaf 2028 sluitend gemaakt door de besparingsagenda aan te vullen en in de begroting te verwerken.

Dashboard met sluitende begroting v.a. 2028 en investeringsvolume van jaarlijks € 25.000

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2035
1. Netto schuldquote	52%	63%	73%	78%	81%	86%	103%
2. Solvabiliteitsratio	33%	34%	32%	31%	30%	29%	26%
3. Kapitaallasten	5%	5%	7%	7%	7%	8%	12%
4. Structurele exploitatieruimte	4%	0%	-1%	0%	0%	0%	0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	79%	79%	79%	79%	79%	79%	79%
6. Weerstandsratio	3,2	2,6	2,5	2,2	1,8	ntb	ntb

Zoals te verwachten is, laat het dashboard in dit scenario een veel gunstiger en evenwichtiger beeld zien, al is ook nu nog wel sprake van een geleidelijke groei van de schuld in verhouding tot de totale baten en van de kapitaallasten als percentage van de totale lasten. Voor een middelgrote gemeente als Kampen is het daarom van groot belang om het investeringsvolume goed te monitoren in relatie tot de omvang van de begroting en waar mogelijk in te zetten op 'rendabele' investeringen, alsmede investeringspartners te zoeken die bereid en in staat zijn om de lasten mede te dragen.

Bijlage A. Strategische investeringsagenda

Met de strategische investeringsagenda maken we per strategische opgave inzichtelijk welke voornemens niet verwerkt zijn in het financiële kader van de Perspectiefnota. Het gaat hierbij om voornemens die zeker ook nodig zijn om gemeentelijke ambities te realiseren, maar die we gelet op de gemeentefinanciën en het beleidsarme karakter van deze Perspectiefnota niet in het financiële kader hebben verwerkt.

3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

3.1. Realisatie kunstgrasveld sportpark Den Uithoek, IJsselmuiden

IJVV maakt gebruik van sportpark Den Uithoek in IJsselmuiden. Deze voetbalvereniging groeide de afgelopen jaren en komt op het punt dat ze de teams niet meer op de velden kunnen indelen. De groei van het aantal teams bij IJVV wordt veroorzaakt door de groei van het aantal inwoners in IJsselmuiden. De afgelopen 10 jaren zijn er ongeveer 1.000 inwoners bijgekomen in IJsselmuiden. Uit onderzoek van de Hospitality Group (2024) blijkt dat deze groei zich de komende jaren voortzet. Tevens geven zij aan dat het belangrijk is dat er extra veldcapaciteit wordt gerealiseerd op sportpark Den Uithoek, omdat er nu al druk zit op de bestaande capaciteit. Deze extra veldcapaciteit kunnen we realiseren door een bestaand natuurgrasveld te vervangen door een kunstgrasveld. Hierdoor kan een ledenstop worden voorkomen. Een ledenstop heeft als gevolg dat nieuwe inwoners (met name kinderen) van IJsselmuiden niet in hun dorp kunnen voetballen. Voor de ontwikkeling van deze inwoners heeft dat effect op de gezonde leefstijl en sociale ontwikkeling.

bedragen * € 1.000					
Voorstel	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Aanleg kunstgrasveld sportpark Den Uithoek	Investering	750			
	Kapitaallasten	12	73	73	73
	Huurinkomsten	-1,5	-3	-3	-3

8. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

8.1. Programma economie en bedrijventerreinen

Om te kunnen werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie is het voornemen om het programma economie - als aanjager voor de realisatie van de strategische opgave – te bestendigen. Vanuit het programma economie kan gewerkt worden aan de ambities die door de raad benoemd zijn in:

- Kansrijke economische ontwikkelrichtingen en Omgevingsvisie gemeente Kampen;
- Verkenning uitbreiding Melmerpolder en uitbreiding Spoorlanden;
- Beter benutten bestaande bedrijventerreinen.

In het derde kwartaal 2026 wordt het programmaplan opiniërend aan de raad voorgelegd. De uitkomsten van de opiniërende bespreking worden vervolgens bij de Programmabegroting 2027 betrokken voor een integrale afweging.

bedragen * € 1.000

Voorstel	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Budget programma	Uitvoeringsbudget	400	475	475	475
economie en ondernemers- dienstverlening	Aanvullende capaciteit/formatie	2 fte	2 fte	2 fte	2 fte

8.2. Uitbreiding nieuwe bedrijventerreinen Melmerpolder en Spoorlanden

De raad heeft in januari 2026 zorgen geuit over de woon-werk-ratio: is er wel voldoende werkgelegenheid nu er woningbouwlocaties worden ontwikkeld? Om evenwichtig te kunnen groeien, is – naast de stijging van het aantal inwoners – de toename van het aantal arbeidsplaatsen van belang. Daarom wordt ingezet op een gunstig ondernemings- en vestigingsklimaat voor bedrijven. Dit voorstel past in de geuite ambities voor voldoende uitgeefbare bedrijfskavels van de raad.

Hoe en waar deze uitbreidingen exact vorm krijgt, wordt de komende jaren verder verkend. Het uitgangspunt bij deze nieuwe ontwikkelingen is het bodem- en watersysteem als basis en het is een randvoorwaarde dat deze nieuwe locaties goed en veilig ontsloten worden. Hierbij ligt het accent op de ontwikkeling van circulaire bedrijfsvoering en laten we de gezondheid en externe veiligheid voor omwonenden en omliggende ondernemers zwaar meewegen en verkennen of we combinaties kunnen maken met de agrarische pachtbedrijven en andere bedrijvigheid in dit gebied.

Voorafgaand aan het projectmatig toewerken naar een omgevingsplan Bedrijventerrein Melmerpolder moet op basis van de haalbaarheidsstudie een vervolg gegeven worden in overeenstemming met de aanpak van de uitbreiding Spoorlanden. Voor de komende jaren wordt hiervoor een vergelijkbare investering in plankosten verwacht van € 50.000 per jaar.

bedragen * € 1.000

Voorstel	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Melmerpolder	Plankosten	50	50	50	50
	Activering Plankosten	-50	-50	-50	-50
Spoorlanden	Grondaankoop	186	186	186	186
	Dekking rentelast Spoorlanden uit BR Aanjagen				
	Woningbouw/Grondexploitatie	-177	-177	-177	-177
	Pachtinkomsten/beheer Spoorlanden	-9	-9	-9	-9

10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

10.1. Gastvrije entree Waterfront IJsselmuiden – Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De gezamenlijke waterschappen, Rijkswaterstaat en provincies werken samen aan het verstevigen van de waterkeringen. Sinds twee jaar is de gemeente actief betrokken bij het HWBP met het waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD). Binnen onze gemeente liggen verschillende dijken die binnen het HWBP vallen en een versterkingsopgave hebben. Voor het dijktraject HWBP-Mastenbroek IJssel (MIJ) is in 2024 een project gestart, dat in 2029 in uitvoering gaat.

Door dit project ontstaan er nu kansen om een toekomstbestendig waterfront aan de kant van IJsselmuiden te realiseren. Vanuit het HWBP wordt een koppelkans voorgesteld om ruimtelijke kwaliteit en infrastructuur aan te passen bij het waterfront IJsselmuiden. Dit heeft relatie met het mobiliteitsplan, de binnenstad en het maatregelenboek Stationsomgevingen. Er zijn koppelkansen voor onderhoud van de Zwolseweg, de toeristische onderdoorgang Stadsbrug, de herinrichting aansluiting stationsplein op het waterfront en daarnaast het verbreden van het fietspad bij Tasveld.

Hierdoor kan een gebied ontstaan waar wandelen, fietsen, verblijven en ontmoeten centraal staan en waar de verbinding tussen binnenstad en station wordt versterkt. Dit draagt op meerdere punten bij aan de ambities uit de omgevingsvisie.

Voor het realiseren van het project is vanaf 2027 voorbereidingskrediet nodig. Voor de financiering van het project worden mogelijkheden voor verdere cofinanciering en subsidies verkend.

bedragen * € 1.000

Voorstel	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Waterfront	Vorbereidingkrediet	611			
	Kapitaallasten	6	12	19	19
	Investering onderdoorgang	5.550			
	Kapitaallasten	ntb	ntb	ntb	ntb
	Investering weginrichting	2.639			
	Kapitaallasten	ntb	ntb	ntb	ntb

10.2. Integrale gebiedsontwikkeling 'Bij de Bovenkerk'

Het voornemen is om met een strategische kwaliteitsimpuls in te zetten op het versterken van de entreefunctie van het gebied rond de Bovenkerk, als onderdeel van het winkelcentrum. Dit gebeurt onder andere door het verhogen van de verblijfskwaliteit en in te spelen op de functieverandering die de binnenstad doormaakt.

Met de kwaliteitsimpuls wordt de Bovenkerk en het omringende historische gebied opnieuw ingericht en geschikt gemaakt om te voorzien in een uitstekend verblijfsgebied voor inwoners, winkelend publiek en als entree voor toeristen, waaronder toeristen van aangemeerde riviercruiseschepen. Er wordt een subsidie beschikbaar gesteld vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden.

De gemeente heeft eerder een Rijkssubsidie aangevraagd om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Deze is afgewezen omdat het budget van de regeling Impulsaanpak Winkelgebieden niet toereikend was voor alle aanvragen. De Tweede Kamer heeft op 10 maart 2026 een amendement aangenomen waarbij het budget voor de Impulsaanpak Winkelgebieden wordt aangevuld en onze gemeente alsnog de aangevraagde subsidie voor deze ontwikkeling krijgt uitgekeerd. De bijdrage is op basis van cofinanciering.

bedragen * € 1.000

Voorstel	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Gebiedsontwikkeling Bovenkerk	Investerings	3.292			
	Netto Kapitaallasten	6	12	19	19
	Inkomsten Rijkssubsidie	-2.436			

Bijlage B. Strategische vervangingsagenda 2027-2041

Vervangingsagenda 2027-2030

In de strategische vervangingsagenda zijn voor de periode 2027-2030 alle vervangingen *(investerings die gekapitaliseerd worden en daarmee beslag leggen op begrotingsruimte)* in beeld gebracht. Regulier beheer maakt geen onderdeel uit van de vervangingsagenda. De beleidsvelden wegen, kunstwerken, sportvelden, binnensport, spelen en vastgoed (gebouwen) zijn in de vervangingsagenda meegenomen.

Voor onderwijshuisvesting geldt dat dit separaat is opgenomen in het integraal huisvestingsplan onderwijs. Voor riolering geldt dat alle investeringen vanuit de rioolheffing gedekt worden en daarmee geen invloed hebben op de begrotingsruimte. Voor verlichting heeft de raad eerder besloten dat niet gewerkt wordt met investeringen, maar met één regulier budget waaruit zowel onderhoud als vervangingen gedekt worden. Dat betekent dat er voor verlichting geen vervangingsinvesteringen gedaan worden en deze dus ook niet in deze vervangingsagenda meegenomen worden.

Voor groen is het niet mogelijk om inzicht te geven in de benodigde vervangingsinvesteringen. In de huidige systematiek wordt jaarlijks beoordeeld welk deel van het groen areaal (bomen/ hagen/ beplanting) vervangen moet worden, waarvoor apart budget wordt aangevraagd. Een aanbeveling is om voor groen in de toekomst te gaan werken met ingeschatte vervangingen op basis van levensduur en deze in de toekomst op te nemen in de vervangingsagenda.

Tot en met 2030 bedragen de investeringen voor onze assets zoals hierboven omschreven in totaal € 22,1 miljoen, gemiddeld € 5,5 miljoen per jaar. Daarvan is € 4,1 miljoen reeds opgenomen in de Programmabegroting 2026. In de Perspectiefnota 2027 is voor € 11,2 miljoen aan investeringen verwerkt. De overige € 6,8 miljoen aan investeringen is nog niet verwerkt.

Overzicht vervangingsinvesteringen 2027-2030

	2027	2028	2029	2030
Wegen	€ 310.144	€ 95.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000
	€ 1.966.468	€ 2.305.000		
Totaal Wegen	€ 2.276.612	€ 2.400.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000
Kunstwerken	€ 360.000	€ 420.000	€ 115.000	€ 65.000
Sportvelden	€ 1.275.000	€ 500.000	€ 1.600.000	
	€ 95.000			€ 580.000
Totaal Sportvelden	€ 1.370.000	€ 500.000	€ 1.600.000	€ 580.000
Binnensport	€ 40.000	€ 0	€ 0	€ 170.000
Spelen	€ 140.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 100.000
Vastgoed	€ 2.350.000	€ 4.420.000	€ 0	€ 0
Overzicht Investerings	€ 6.536.612	€ 7.810.000	€ 4.285.000	€ 3.415.000

Opgenomen in begroting 2026

€ 4,1M

Aanvraag PPN 2027

€ 11,2M

Nog niet opgenomen of aangevraagd

€ 6,8M

De vervangingsagenda is uitgevoerd met de huidige data die nu beschikbaar is (maart 2026). In deze investeringen wordt uitgegaan van het prijspeil van 2025, de daadwerkelijke investeringen vallen dus naar inschatting hoger uit dan het prijspeil dat geldt op dit moment.

In het financieel meerjarenperspectief van de gemeente is een post opgenomen voor de vervangingsinvesteringen niveau Lysias/Cebeon. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 gaat het om een bedrag van totaal € 14,4 miljoen. De posten die verwerkt zijn in de Perspectiefnota 2027 blijven grotendeels binnen de stelpost die opgenomen is voor vervangingsinvesteringen. Voor de posten die nog niet verwerkt zijn, is te weinig ruimte. Dat betekent dat er bestuurlijke keuzes gemaakt moeten worden voor de jaren 2027 en 2028.

De structurele kapitaallasten van de stelpost Lysias/Cebeon zijn al meegenomen bij het bepalen van het structurele begrotingssaldo. Daarom leidt alleen het verschil tussen deze stelpost en de nog in de begroting op te nemen bedragen tot extra structurele lasten. Het structurele effect van de nog in de begroting op te nemen vervangingsinvesteringen voor de periode 2027-2030 ten opzichte van het financieel meerjarenperspectief is dus relatief beperkt.

Vervangingsagenda 2031-2041

De vervangingsagenda in de Perspectiefnota 2027 strekt tot 2030, conform de looptijd van de Programmabegroting. Om financieel in control te komen, is het wenselijk om verder vooruit te kunnen kijken. Zoals beschreven in de informatienota aan de raad over de procesaanpak van het assetmanagement (16 september 2025) maken we in de Perspectiefnota 2027 een inschatting welke vervangingen tussen 2027 en 2041 naar verwachting plaats moeten vinden. Dit is bedoeld om te bepalen in hoeverre de investeringsruimte uit het financieel perspectief van de Perspectiefnota 2026 (€ 60 miljoen over 15 jaar) aansluit bij de ingeschatte werkzaamheden. De meerjarige vervangingsagenda wordt idealiter geïntegreerd met het IHP voor onderwijshuisvesting en kan naast de strategische investeringsagenda worden gelegd om zo bestuurlijke afwegingen te kunnen maken voor benodigde investeringen ten opzichte van de beschikbare middelen.

In de Perspectiefnota 2026 is uitgegaan van een bedrag van € 60 miljoen op basis van het Lysias rapport. Hoewel er nog gewerkt wordt om de basis op orde te krijgen voor assetmanagement, met onder andere nog te actualiseren Meerjaren Onderhouds Planningen (MJOP) voor een belangrijk deel van de assets en beleidskaders voor vervangingen nog vastgesteld dienen te worden, zijn er voor wegen, kunstwerken, riolering en sportvelden al inschattingen te maken. Voor binnensport, spelen en vastgoed moet dat nog gebeuren.

De inschattingen duiden er op dat een bedrag van € 60 miljoen een te positieve schatting is en dat de daadwerkelijke vervangingsopgave hoger zal liggen (nu al € 87 miljoen, en daar komen binnensport, spelen en vastgoed nog bij). Over deze vervangingen zijn in ieder geval voor een deel nog bestuurlijke keuzes te maken.

Belangrijke kanttekening in dit proces is dat het vaststellen van het accommodatiebeleid (najaar 2026) voorwaardelijk is voor het opstellen van een passende vervangingsagenda voor binnensport en vastgoed. De kernportefeuille kan vastgesteld worden als de vastgestelde beleidskaders zijn vertaald naar uitvoering. Dit betekent dat er bij de Perspectiefnota 2027 nog geen vervangingsagenda voor vastgoed ligt, maar deze zo snel als mogelijk volgt op het vastgestelde accommodatiebeleid.

Bijlage C. Strategische besparingsagenda

Met de strategische besparingsagenda maken we per strategische opgave inzichtelijk welke bezuinigingen niet verwerkt zijn in het financiële kader van de Perspectiefnota.

Na actualisatie heeft de besparingsagenda een besparingspotentieel van € 828.000 in 2027 oplopend tot ruim € 4 miljoen vanaf 2029. Gezien het financiële meerjarenperspectief is het duidelijk dat dit een ontoereikend besparingspotentieel is. Om richting 2028 te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief is aanvulling van de besparingsagenda nodig. We vragen uw raad om in het debat bij de Perspectiefnota aan te geven welke zoekrichtingen voor besparingen u aan het nieuwe college wilt meegeven voor uitwerking richting de Perspectiefnota 2028.

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
1. Passende ondersteuning	-	264	364	364
2. Opgroeien in een kansrijke omgeving	-	-	-	-
3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving	75	572	572	572
4. Vergroten bestaanszekerheid	35	255	255	255
5. Bevorderen veiligheid	140	224	224	224
6. Vitale cultuur	34	276	356	356
7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen	50	217	217	217
8. Werken aan toekomstbestendige en duurzame economie	-	212	296	296
9. Werken aan een bereikbare stad	-	-	-	-
10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad	-	268	268	268
11. Versnellen van verduurzaming	27	27	27	27
12. Toekomstbestendige omgeving en openbare ruimte	185	185	585	585
13. Dienstverlening en bedrijfsvoering	282	1.305	1.310	1.310
Totaal	828	3.805	4.474	4.474

1. Passende ondersteuning

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
1.1. Verlagen mantelzorgwaardering	-	109	109	109
1.2. Afschaffen ombudsman	-	43	43	43
1.3. Korten budget Sociale basis	-	100	200	200
1.4. Versnelling Accommodatiebeleid	-	13	13	13
Totaal	-	264	364	364

1.1. Verlagen mantelzorgwaardering

Mantelzorgondersteuning is een verplichte taak van gemeenten. Mantelzorgwaardering is hier onderdeel van. De mantelzorger kan zich melden bij de gemeente voor de mantelzorgwaardering. De mantelzorger krijgt nu € 100 gestort en een bloemetje van € 12,50 (als men in de gemeente Kampen

woont). We kunnen het bedrag omlaag brengen. In dit voorstel gaan we uit van een verlaging naar 32 € 20. Daarnaast geven we aan wat het financieel oplevert indien milder wordt verlaagd naar € 50.

Er komen meer mantelzorgers en er wordt steeds meer van mantelzorgers gevraagd. De waardering omlaag brengen is niet in die lijn. Mantelzorgers kunnen terecht bij het Informatiepunt Kampen. Eén keer in de maand is de Mantelzorgmakelaar aanwezig (pilot 2025 met eenmalig geld vanuit GALA middelen). Deze ondersteuning helpt mantelzorgers bij vragen zoals *hoe combineer ik mantelzorg naast mijn eigen leven en werk en waar kan ik terecht als de zorg te zwaar wordt*.

De GALA gelden zijn tot en met 2026 beschikbaar. Om ook na 2026 de juiste ondersteuning aan mantelzorgers te geven, kunnen we er ook voor kiezen om het bedrag van de mantelzorgwaardering te verlagen en het overgebleven budget te gebruiken voor de mantelzorgondersteuning. Indien deze keuze niet wordt gemaakt gaat zowel de mantelzorgwaardering in de vorm van een financiële bijdrage naar beneden, als ook het na de afloop van de GALA gelden bieden van verder mantelzorgondersteuning aan inwoners.

Om de mantelzorgwaardering te kunnen verlagen, is aanpassing van de verordening noodzakelijk.

1.2. Afschaffen ombudsman

We hebben in onze gemeente een sociaal ombudsman waar inwoners terecht kunnen als ze niet tevreden zijn met de dienstverlening van de afdeling sociaal domein. De ombudsman biedt een luisterend oor, onderzoekt de situatie, bemiddelt, geeft onafhankelijk advies en gaat samen met de inwoner op zoek naar een oplossing. Het hebben van een dergelijke functie is niet verplicht. Het is een keuze om de ombudsman functie af te schaffen.

Inwoners hebben door het afschaffen van de ombudsman functie geen laagdrempelige en onafhankelijke partij meer waar zij heen kunnen indien zij niet tevreden zijn met dienstverlening vanuit het sociaal domein.

De ombudsman is in dienst bij Zorgbelang Overijssel. Afspraken met de ombudsman/ Zorgbelang Overijssel moeten tijdig opgezegd worden, deze bezuiniging is daarom mogelijk vanaf 2028.

De ombudsman spreekt ook inwoners die vragen stellen over thema's buiten het sociaal domein, bijvoorbeeld belastingen en wonen. Deze vragen kunnen nu niet uitgebreid behandeld worden.

De ambitie in de Visie op dienstverlening is om de ombudsfunctie organisatie breed in te zetten. Indien voor de afschaffen van de ombudsman wordt gekozen, heeft dit ook op deze ambitie invloed.

1.3. Korten budget sociale basis met 5% op professionele organisaties

Deze bezuiniging, een korting van 5% op de subsidies aan de professionele organisaties binnen de sociale basis, betreft alle strategische opgaven van het sociaal domein. De korting heeft tot gevolg dat binnen de verstrekte subsidies minder activiteiten door organisaties kunnen worden uitgevoerd. Naast deze korting is al sprake van een taakstelling, omdat de middelen vanuit GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en NPO (Nationaal Programma Onderwijs) in 2026 (deels) wegvallen. De maatregel omvat een korting van 5%, dit is doorgerekend circa € 200.000 vanaf 2028 oplopend. Dit is naast de reeds gekorte budgetten vanuit het GALA.

De voorgestelde bezuiniging heeft een groot effect op de samenleving. De partijen in de sociale basis hebben minder budget om activiteiten te organiseren. Inwoners kunnen minder een beroep doen op deze organisaties, met het risico van meer inzet van maatwerkvoorzieningen als gevolg. De doelgroep

is groot: tussen 0-100 jaar. Daarnaast bevindt een groot deel van deze inwoners zich in een kwetsbare positie. Bijvoorbeeld de eenzame oudere, de inwoner met financiële problemen of de ouder die behoefte heeft aan steun in de opvoeding. De ondersteuning van de sociale basis draagt voor een grote groep bij aan de mentale weerbaarheid, met name juist voor de doelgroep in kwetsbare positie.

In de afgelopen jaren zijn de criteria aangescherpt, waardoor organisaties de minder effectieve activiteiten hebben al minder aanbod kunnen leveren of zijn gestopt. Inhoudelijk is de scherpere al opgezocht in de toekenning van de subsidies.

Met de voorgenomen schaalsprong van de gemeente Kampen met gebiedsontwikkeling Reevedelta en De Bakkerij wordt de druk op de sociale basis ook groter. Naast de basisvoorzieningen die nodig zijn, is juist ook inzet nodig op leefbaarheid en cohesie in nieuwe wijken en buurten. Een beperking van budget in deze autonome groei is daarmee dubbelop.

Uit het onderzoek dat Verweij Jonker recent heeft uitgevoerd naar de effecten van onze sociale basis en het Lysias/Cebeon rapport blijkt dat de sociale basis in onze gemeente een dempend effect heeft op de maatwerkvoorzieningen uit Wmo en Jeugdhulp. Het korten op de subsidie sociale basis heeft effect op beleid binnen alle strategische opgaven in het sociaal domein. Het heeft met name effect op de Wmo en Jeugdhulp. Het gaat hier om open einde regelingen en zijn communicerende vaten met de sociale basis. Er is een groot risico op toename van kosten maatwerk.

Daarnaast heeft het effect op de afspraak en ambitie in de meerjarenstrategie sociaal domein. We zetten in op de beweging naar de voorkant: meer inzet op de basisvoorzieningen en minder naar de zorg en ondersteuning (maatwerk). In de rapporten zien we dat deze beweging in onze gemeente is ingezet. De beweging naar de voorkant willen we ook terugzien in budget à 20%- 80%.

De (meeste) partijen in de sociale basis ontvangen al jaren subsidie. Wanneer wij korten of geen subsidie verstrekken, is er sprake van een overgangsregeling. Daarom is de korting vanaf 2028 met een ingroeimodel naar 2029 mogelijk.

Er staat in de strategische besparingsagenda ook een voorstel om te besparen op alle subsidies die verstrekt worden binnen de gemeente Kampen. Het voorstel om alle subsidies te korten kan niet boven op dit voorstel om de subsidies in de sociale basis te korten. Dit zou een korting op een korting geven.

1.4. Versnelling accommodatiebeleid maatschappelijk vastgoed

Naar aanleiding van het rapport Lysias/Cebeon hebben we besloten om de initiatieffase van het accommodatiebeleid te versnellen. Dit doen we parallel aan het inventariseren van de aspecten van het overige gemeentelijk vastgoed.

We willen gemeentelijke panden efficiënt inzetten en maatschappelijke organisaties en activiteiten concentreren met als doel om maatschappelijk vastgoed vrij te spelen en af te stoten. Het afstoten van maatschappelijk vastgoed brengt naast eenmalige verkoopopbrengsten ook structurele besparingen (op de jaarlijkse lasten) op. Aangezien de meeste twijfel/ niet-krachtpanden (grotendeels) zijn afgeschreven, zijn de structurele besparingen vaak gering. Daarnaast is de verkoopwaarde van maatschappelijk vastgoed vaak laag, omdat dit vaak niet voor ander gebruik geschikt is.

Het is niet inzichtelijk welke panden zich er voor lenen om efficiënt ingezet te worden en evenmin welke panden daardoor vrijgespeeld kunnen worden. Desalniettemin gaan we er vanuit dat het gericht sturen er toe kan leiden dat panden vrijgespeeld en afgestoten kunnen worden. Er zijn nu al een aantal ontwikkelingen in beeld (Drostenerf, gebiedsontwikkeling Brunnepe) waarmee een aantal panden op de nominatie staat afgestoten te worden. Daarbij ligt er in sommige gevallen al impliciet of expliciet de opdracht zorg te dragen voor alternatieve huisvesting. Onze inschatting is dat de kosten van de herhuisvesting bij het principe van efficiënt benutten lager uitvallen dan in de huidige situatie.

De effecten (en de haalbaarheid van de besparingen) zijn afhankelijk van het uiteindelijk door de raad vast te stellen accommodatiebeleid en de rolneming van de gemeente die daar uit volgt. Op dit moment is niet concreet te maken in welke mate doelgroepen op het gebied van cultuur, sport of welzijn worden geraakt. Het efficiënter benutten van maatschappelijk vastgoed hoeft partijen niet in financiële zin te raken, maar kan wel hogere of lagere huisvestingslasten tot gevolg hebben. Verder kan accommodatiebeleid gevolgen hebben voor de locatie waar de partijen gevestigd worden, de zelfstandigheid in huisvesting en daarmee zeggenschap over de huisvesting.

De eerste opbrengsten van het accommodatiebeleid verwachten we in 2028. De totale opbrengst hebben we (in verband met lopende huurovereenkomsten) pas in 2035 gerealiseerd.

2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

Binnen deze strategische opgave zijn geen bezuinigingen opgenomen voor de strategische besparingsagenda. De genoemde besparing binnen de opgave Passende ondersteuning om het budget van de sociale basis te korten heeft wel direct impact op het preventieve jeugdbeleid.

3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
3.1. Verlagen budget gezondheid en leefstijl	75	75	75	75
3.2. Verlagen budget sportstimulering	-	17	17	17
3.3. Geen nieuwbouw Oosterholthoeve	-	300	300	300
3.4. Verlagen bijdrage GR GGD IJsselland	-	135	135	135
3.5. Verhogen tarieven huur sportaccommodaties	-	45	45	45
Totaal	75	572	572	572

3.1. Verlagen budget gezondheid en leefstijl

We kunnen ervoor kiezen om de gezondheidsagenda op een lager niveau uit te voeren en het budget voor gezondheid en leefstijl te verlagen. Het gevolg hiervan is dat we minder impact kunnen maken op de leefstijl van onze inwoners. We kunnen minder aandacht besteden aan suïcide- en valpreventie, de projecten 'kind naar gezond gewicht' en 'overgewicht volwassenen'. Deze bezuiniging heeft effect op:

- De gezondheid: minder aandacht voor de bovenstaande gezondheidsthema's kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten.

- Afname motorische vaardigheid: minder aandacht voor valpreventie zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouder gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: de bovenstaande thema's spelen een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken.

Vooraf inwoners in een kwetsbare positie worden geraakt door deze ombuiging. Het gaat dan om:

- (Jeugdige) inwoners met mentale problematiek;
- (Jeugdige) inwoners met overgewicht en obesitas;
- Kwetsbare gezinnen;
- Inwoners 65+ met een verhoogd valrisico;
- Inwoners met een laag sociaal economische status

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in onze gemeente onderstreept de rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

De VNG heeft namens de gemeenten het GALA, IZA, AZWA ondertekend, waardoor we inzetten op een veerkrachtige samenleving. Een bezuiniging op gezondheid staat haaks op deze ingezette koers. Dit heeft gevolgen voor de stip op de horizon: een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving.

De opgave 'het bevorderen van een gezonde en veerkrachtige samenleving' is sterk afhankelijk van Rijks gelden, GALA, IZA en AZWA. Voor GALA staat voor 2026 al een vermindering van ongeveer € 100.000 inkomsten vanuit het Rijk gepland. Dat was vooraf bekend. Die rijksbijdrage voor GALA (van ongeveer € 900.000) is na 2026 wel essentieel om uitvoering te kunnen geven aan onze gezondheidsagenda. Daarentegen komen via het AZWA financiële middelen beschikbaar voor de zo geheten basisfunctionaliteiten, maar wat de financiële verdeelsleutel is naar het gemeenten is nog onduidelijk. In het AZWA zijn basisfunctionaliteiten afgesproken: afspraken en voorzieningen waarmee mensen tijdig passende ondersteuning krijgen, zodat zwaardere zorg wordt voorkomen en middelen kunnen verschuiven van zorg naar gezondheid en welzijn. Een bezuiniging op gezondheid staat ook haaks op deze ingezette koers/afspraken.

Door eventuele rijksbezuinigingen na 2026 is het de vraag of en hoe de rijksfinanciering wordt voorgezet, met aanzienlijke lokale impact. Dit voorstel om € 75.000 minder in te zetten op het budget gezondheid en leefstijl maakt dat eventueel beschikbaar gestelde middelen in de toekomst door het Rijk voor dit thema noodzakelijk zijn hieraan te besteden.

Sportservice Kampen geeft voor een groot deel uitvoering aan deze opgave. Deze ombuiging raakt daardoor Sportservice Kampen. Er zijn meer ombuigingsvoorstellen die impact hebben op Sportservice Kampen. Een stapeling van verschillende ombuigingen ligt bij hen op de loer.

3.2. Verlagen budget sportstimulering

Een mogelijkheid is om een deel van de sport- en beweegvisie niet te realiseren en het budget voor uitvoering hiervan te verlagen met 5%. Deze bezuiniging heeft een aantal gevolgen:

- Verminderde toegankelijkheid: door sport en bewegen minder te stimuleren, heeft dat effect op de deelname van inwoners.
- Gezondheidsimpact: minder sport en beweging kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten. Sport en bewegen draagt namelijk bij aan de mentale weerbaarheid van inwoners.
- Afname motorische vaardigheid: minder bewegen zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouder gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: sport speelt een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken, vooral in kwetsbare gemeenschappen
- Minder innovatie en vernieuwing: door beperkte middelen kan er minder geïnvesteerd worden in (nieuwe) projecten/initiatieven. Dit kan de ontwikkeling van nieuwe sport- en beweegprogramma's vertragen. Dit heeft ook invloed op de mate waarin doelstellingen vanuit bijvoorbeeld JIJ KUNT en valpreventie gerealiseerd kunnen worden.

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in gemeente Kampen onderstreept de cruciale rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

De Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC-regeling) vraagt om cofinanciering. Dat komt door deze ombuiging onder druk te staan. Met de BRC regeling kunnen we met financiële steun van het Rijk functionarissen inzetten die sport combineren met ten minste één andere sector, zoals onderwijs, zorg, welzijn of het bedrijfsleven. Het doel is Nederlanders te motiveren mee te doen aan sport en cultuur.

Het lijkt erop dat de bezuinigingen en verschuivingen in de financiering aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Naast dit bezuinigingsvoorstel om het budget voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie te verlagen met 5% (€ 17.000), zijn er meer veranderingen op komst die invloed hebben op de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Hier is een overzicht van de genoemde veranderingen:

1. Wegvallen van GALA-middelen (€ 75.000). Dit zijn middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) die mogelijk wegvallen.
2. Het ombuigingsvoorstel om het budget op gezondheid en leefstijl met € 75.000 te verlagen. Een deel van dit budget (€ 66.000) wordt ingezet voor de uitvoering van de sport en beweegvisie.
3. Korting op de BRC-regeling (€ 10.000): Er wordt een korting van € 10.000 toegepast op de BRC-regeling.
4. Verdwijnen van de Sportakkoord middelen (€ 43.000). De middelen uit het Sportakkoord verdwijnen, wat neerkomt op minder middelen beschikbaar van € 43.000.

Al deze ontwikkelingen kunnen oplopen tot een verlaging van € 211.000 voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Deze stapeling kan een aanzienlijke impact hebben op de beschikbare

middelen voor sport- en gezondheidsprogramma's. Sportservice Kampen zal dan fors moeten snijden in het aantal mensen dat in de uitvoering actief is en kan hierdoor onvoldoende uitvoering geven aan de sport- en beweegvisie en geen bijdrage meer leveren aan de programma's als 'JII KUNT', valpreventie, de aanpak overgewicht & obesitas en de uitvoering van de gezondheidsagenda.

Naast de voorgestelde verlaging van het budget voor sportstimulering én alle genoemde ontwikkelingen wordt de sport ook nog geraakt door de genoemde besparing om de tarieven voor het huren van sportaccommodaties te verhogen.

3.3. Geen nieuwbouw Oosterholthoeve

In de Programmabegroting 2025 is voor de nieuwbouw van de Oosterholthoeve het voorkeursscenario verwerkt waar uw raad in september 2024 opinie over heeft uitgesproken. Het is ook mogelijk om de nieuwbouw van de Oosterholthoeve voor onbepaalde tijd uit te stellen. Dit leidt tot een besparing op de instandhoudingslasten vanaf 2028.

Er kleven nadelen en onzekerheden aan het uitstellen van de nieuwbouw:

- De sportverenigingen klagen over de huidige situatie in de Oosterholthoeve. Met name de sportvloer en het binnenklimaat. De verwachting is dat een nieuwe Oosterholthoeve binnen afzienbare tijd wordt gerealiseerd en verenigingen zullen teleurgesteld zijn.
- De Hervormde Gemeente is bereid te investeren in een nieuwe Oosterholthoeve. De hoogte van de bijdrage is nog onzeker. Uitstel kan betekenen dat de Hervormde Gemeente een alternatief zoekt.
- De Oosterholthoeve is aangemerkt als 'krachtpand' in het vastgoedbeleid. De ambitie is deze panden op een adequaat kwaliteitsniveau te houden en te verduurzamen. Daar is dan geen sprake van.
- Onderdeel van de nieuwbouw Oosterholthoeve is uitbreiding met één gymzaal ter vervanging van de stand alone gymzaal aan de Erfgenamenstraat. Die locatie valt in het project Drostenerf. Doorgaan van het project Drostenerf en uitstel van de Oosterholthoeve betekent tijdelijk minder sportaanbod.
- De instandhoudingslast moet de komende jaren omhoog. De installaties zijn afgeschreven wat het risico op onverwachte investeringen vanwege bijv. uitval van installaties groot maakt.

3.4. Verlagen bijdrage GR GGD IJsselland

Een mogelijke bezuiniging is een verlaging van de bijdrage aan de GR van GGD IJsselland met 5%. Artikel 14 van de wet Publieke Gezondheid geeft aan dat gemeenten binnen het gebied van een Veiligheidsregio gezamenlijk, door middel van een gemeenschappelijke regeling, een GGD in stand houden. Ook bepaalt dit artikel dat taken op het gebied van de publieke gezondheid bij de GGD moeten worden neergelegd. Producten van GGD IJsselland zijn:

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (o.a. consultatiebureau)
- Infectieziektebestrijding
- Versterken gezondheid en veiligheid kwetsbare inwoners
- Onderzoek, beleid en preventie
- Toezicht houden

De bijdrage van onze gemeente aan de begroting van de GGD bedraagt in 2026 € 2,7 miljoen. Een taakstelling van 5% over € 2,7 miljoen is een bedrag van € 135.000 voor ons gemeentelijke deel. De GGD heeft een zorgvuldig proces uitgezet om de financiële geldstromen inzichtelijk te krijgen, waardoor we nu nog geen concrete gevolgen kunnen formuleren. Het zou voor de hand liggen dat de gezinnen het meest geraakt worden, vanwege de JGZ-taken die bij de GGD zijn belegd. Maar hier

kunnen ook andere keuzes in gemaakt worden. In de bedrijfsvoering van de GGD zijn ook keuzes te maken. Hier zijn we ook afhankelijk van het regionaal standpunt.

We maken met elf gemeenten onderdeel uit van een gemeenschappelijke regeling. We kunnen niet alleen als gemeente Kampen bepalen dat er gekort wordt op de bijdrage aan de GGD. Er moet overeenstemming zijn met de andere gemeenten. Indien gezamenlijk wordt besloten om een taakstelling van 5% op te leggen dan betekent dit een taakstelling van € 1.385.000 in totaal.

Een andere kanttekening bij dit bezuinigingsvoorstel is dat voor de toezichthouder (de provincie) de begroting van een GR zoals deze door het algemeen bestuur is vastgesteld leidend is. Dit betekent dat we geen taakstellingen voor de GR mogen opnemen in onze begroting of meerjarenraming als het algemeen Bestuur hier (nog) geen besluit over heeft genomen.

Daarnaast heeft de GGD te maken met een vermindering van inkomsten vanuit het Rijk. Voor bijvoorbeeld de bestrijding van infectieziekten ontvangt de GGD de komende jaren minder geld.

3.5. Verhogen tarieven huur sportaccommodaties

Het is mogelijk om de huurtarieven voor sportaccommodaties te verhogen. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- Verminderde toegankelijkheid: het verhogen van de tarieven brengt een lastenverzwaring voor de sportverenigingen en sportaanbieders met zich mee. De kans is groot dat onze inwoners via een contributieverhoging deze lastenverzwaring uiteindelijk gaan betalen. Dit kan een lagere sport en beweegdeelname tot gevolg hebben.
- Gezondheidsimpact: minder sport en beweging kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten. Sport en bewegen draagt namelijk bij aan de mentale weerbaarheid van inwoners.
- Afname motorische vaardigheid: minder bewegen zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouderen gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: sport speelt een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken, vooral in kwetsbare gemeenschappen.

Een kanttekening bij een tariefsverhoging is dat hiermee niet ook het volledige percentage extra te innen is. Sportverenigingen en sportaanbieders kunnen er namelijk ook voor kiezen om minder sportaccommodaties of uren in te huren. Het opgenomen bedrag is dus onzeker.

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in onze gemeente onderstreept de cruciale rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

Naast deze voorgestelde verhoging van de tarieven voor het huren van sportaccommodaties liggen er nog meer voorstellen voor bezuinigingen gerelateerd aan sport (sportstimulering en gezondheid en leefstijl). Deze voorstellen maakt dat de doelgroep driedubbel wordt geraakt indien al deze voorstellen meegenomen worden.

4. Vergroten bestaanszekerheid

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
4.1. Beperken reikwijdte kindregelingen	-	40	40	40
4.2. Efficiënte inkoop en plafond re-integratievoorzieningen	35	135	135	135
4.3. Verlagen individuele inkomenstoelage	-	70	70	70
4.4. Verlagen minimaregeling hoge zorgkosten	-	10	10	10
Totaal	35	255	255	255

4.1. Beperken reikwijdte kindregelingen

Het is mogelijk om de reikwijdte van kindregelingen te beperken naar 120%. De kindregelingen (schoolregeling, jeugdfonds sport & cultuur, zwemfonds) zijn toegankelijk voor huishoudens tot 130% van de bijstandsnorm. Met het terugbrengen van de reikwijdte naar 120%, in lijn met de andere regelingen, kunnen honderd gezinnen met kinderen niet langer van deze regelingen gebruik maken. Dit betekent dat die kinderen mogelijk niet meer kunnen sporten, deelnemen aan culturele activiteiten en/of behoeften voor school ontvangen.

Deze bezuiniging sluit niet aan op de algehele ontwikkeling rond de minimaregelingen, die juist gericht is op versimpeling, groter bereik en betere benutting.

4.2. Efficiënte inkoop en plafond re-integratievoorzieningen

Vanaf 2024 zetten we in op het wegnemen van drempels voor inwoners om werk te vinden en te behouden. De focus ligt op het voorkomen van bijstandsinstroom, het bevorderen van doorstroom en het verduurzamen van uitstroom naar werk. Mogelijke besparingsmogelijkheden zijn:

1. Afschaffen werkbonus en uitstroompremie. We kunnen financiële stimulansen voor werkende minima en bijstandsuitstromers schrappen.
Deze mogelijkheid raakt inwoners met een bijstandsuitkering die overwegen om (meer) te gaan werken en werkende minima die financieel afhankelijk zijn van deze prikkels.
Deze mogelijkheid heeft een aantal maatschappelijk effecten:
 - Minder financiële prikkels om de stap naar werk te maken, wat kan leiden tot minder uitstroom uit de bijstand.
 - Er is een kans op hogere bijstandsinstroom op de lange termijn. Dit brengt mogelijk hogere maatschappelijke kosten met zich mee.
2. Inkoop goedkoper tarief loonwaardemetingen. We kunnen loonwaardemetingen tegen een lager tarief inkopen via ons sociaal ontwikkelbedrijf Impact.
Deze mogelijkheid heeft een minimaal effect op de samenleving.
3. Budgetplafond voor jobcoaching. Jobcoaching helpt inwoners met een arbeidsbeperking bij het behouden van een nieuwe baan. Hoewel maatschappelijk bewezen en effectief, kunnen we een limiet instellen om kosten te beheersen.
Deze mogelijkheid raakt inwoners met een arbeidsbeperking die begeleiding nodig hebben om werk te behouden en werkgevers die gebruik maken van jobcoaching als ondersteuning.

Deze mogelijkheid heeft de volgende maatschappelijke effecten:

- Mensen met een arbeidsbeperking hebben mogelijk minder toegang tot begeleiding. Dit kan leiden tot meer vroegtijdig uitval uit werk.
- Kans op hogere instroom in de bijstand doordat mensen zonder voldoende ondersteuning hun baan verliezen. Dit betekent toenemende kosten voor het BUIG budget.
- Werkgevers kunnen minder bereid zijn om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen als de begeleiding onzeker is.

4. Inkoop goedkoper tarief jobcoaching. Afhankelijk van de behoeften van de cliënt en wat consulenten nodig achten, zetten we interne jobcoaching (via Impact) of externe jobcoaching (via lokale ondernemers). We kunnen ervoor kiezen meer dan nu in te kopen via Impact, omdat die een goedkoper tarief hanteert.

Deze mogelijkheid raakt inwoners met een arbeidsbeperking die jobcoaching nodig hebben, lokale aanbieders van jobcoaching die mogelijk minder opdrachten krijgen en werkgevers die gewend zijn aan een bepaalde standaard van jobcoaching.

Deze mogelijkheid heeft de volgende maatschappelijke effecten:

- Minder diversiteit in aanbieders, waardoor sommige doelgroepen (bijvoorbeeld met psychische kwetsbaarheden of jongeren) mogelijk minder goed geholpen kunnen worden.
- Op korte termijn levert het een kostenbesparing op, maar er is mogelijk sprake van hogere uitgaven op lange termijn als mensen zonder passende begeleiding sneller uitvallen. Dit betekent toenemende kosten op het BUIG budget.

4.3. Verlagen individuele inkomenstoeslag met 25%

De individuele inkomenstoeslag is een extra geldbedrag voor inwoners die al lang een laag inkomen ontvangen en onvoldoende spaargeld hebben om onverwachte kosten op te vangen. Het is mogelijk om de individuele inkomenstoeslag met 25% te verlagen. Een verlaging van dit bedrag kan betekenen dat deze kwetsbare groep (extra) financiële problemen krijgt. De individuele inkomenstoeslag levert een bijdrage in de bestaanszekerheid van een kwetsbare groep in gemeente Kampen. Door hierop te bezuinigen, daalt de draagkracht van deze inwoners. De eventueel financiële gevolgen hiervan komen via een omweg (schuldhulpverlening) terug op rekening bij de gemeente. Een rekening die bovendien hoger is.

4.4. Verlagen minimaregeling hoge zorgkosten naar vast bedrag van € 200 per jaar

Het is mogelijk om de regeling hoge zorgkosten te verlagen naar een vast bedrag van € 200 per jaar. De regeling hoge zorgkosten is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm met hoge zorgkosten. Zij kunnen dan een bijdrage van de gemeente ontvangen. De tegemoetkoming is gelijkgesteld aan de regeling tegemoetkoming arbeidsongeschikten van het UWV (momenteel € 219,90). UWV indexeert dit bedrag jaarlijks. De gelijkstelling aan de tegemoetkoming van het UWV is bedoeld om ongelijkheid tegen te gaan. Net als de UWV-tegemoetkoming, is de gemeentelijke regeling bedoeld voor inwoners met hoge zorgkosten en een laag inkomen.

5. Bevorderen veiligheid

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
5.1. Verlagen bijdrage GR Veiligheidsregio	-	68	68	68
5.2. Verlagen budget cameratoezicht	15	15	15	15
5.3. Reduceren boa organisatie	75	75	75	75
5.4. Geen vervanging stadswacht (fietsparkeren) na pensionering	50	50	50	50
5.5. Stoppen met toezicht Alcoholwet	-	16	16	16
Totaal	140	224	224	224

5.1. Verlagen bijdrage GR Veiligheidsregio

De veiligheidsregio (VRIJ) legt een groot beslag op de totale begroting van de strategische opgave Bevorderen veiligheid. Het voorstel is om bij de veiligheidsregio aan te dringen op een duurzame en langdurige bezuiniging van 5%, vanaf zo snel mogelijk, maar in ieder geval uiterlijk vanaf 2029.

Het is aan de veiligheidsregio hier invulling aan te geven. Beleidsmatig zijn keuzes te maken, maar het is zeer denkbaar dat dit ook leidt tot verslechterde kwaliteit van de brandweezorg in de regio (en dus mogelijk ook Kampen). Bijvoorbeeld door het sluiten van kazernes. De effecten op de samenleving zijn afhankelijk van de keuzes van de veiligheidsregio.

De veiligheidsregio kan er mogelijk voor kiezen kazernes minder snel te verbouwen/verduurzamen, waardoor ook de verduurzaming van eigen kazernes mogelijk vertraging oploopt. Ook speelt dat de kazerne Kampen verbouwd wordt, ten behoeve van de aanrijdtijden van de brandweer. Het is zeer onwenselijk wanneer bezuinigingen bij de veiligheidsregio er uiteindelijk ertoe leiden dat deze doorontwikkeling stopgezet wordt.

Een andere kanttekening bij dit voorstel is dat voor de toezichthouder (de provincie) de begroting van een GR zoals deze door het algemeen bestuur is vastgesteld leidend is. Dit betekent dat we geen taakstellingen voor de GR mogen opnemen in onze begroting of meerjarenraming als het algemeen Bestuur hier (nog) geen besluit over heeft genomen.

5.2. Verlagen budget cameratoezicht en reduceren financiële middelen opgave Bevorderen veiligheid

Door een nieuwe aanbesteding van het cameratoezicht in de binnenstad zijn de kosten gedaald. Wanneer we rekening houden met een post voor onvoorziene kosten (zoals een kapotte camera) is binnen het budget cameratoezicht een overschot waarop we kunnen bezuinigen. Dit overschot werd in 2024 gebruikt voor het bekostigen van initiatieven binnen het bredere budget van veiligheid. In 2025 en met een mogelijke uitloop naar 2026 zetten we dit budget in voor noodzakelijk onderhoud van de camera's in de binnenstad. Cameratoezicht is voor onze boa's en de politie een belangrijk instrument om de leefbaarheid en veiligheid in de binnenstad en tijdens de horecanachten zo goed als mogelijk te waarborgen. Eerder dit budget afschalen is daarom niet gewenst, omdat noodzakelijk onderhoud aan de camera's dan in gevaar komt.

Een andere kanttekening is dat hoewel dit overschot vanuit het budget 'cameratoezicht' komt, we hiermee feitelijk het brede budget van veiligheid afschalen. Dit heeft als gevolg dat initiatieven buiten

de ambtelijke capaciteit om mogelijk niet gerealiseerd kunnen worden. Denk aan het aanbieden van opleidingen, voorlichtingssessies in het kader van jonge aanwas/ ondermijning of andere zaken. Hiermee komen beleidsdoelen nog meer onder druk te staan.

5.3. Reduceren boa organisatie

De afgelopen twee jaar is ingezet op het (door)ontwikkelen van de boa organisatie, om deze toekomstbestendig te maken. Op basis van vergelijkingen met andere gemeenten en de gestelde ambities is de boa organisatie uitgebreid.

Het is een keuze om te stoppen met de doorontwikkeling van de boa-organisatie, waardoor deze niet binnen enkele jaren toekomstbestendig is. Dit betekent deels dat ruimte in de formatie, bij het vertrek van een boa, niet ingevuld wordt.

Het voorstel bestaat uit twee sporen:

1. Minder inzet op beleidskeuzes uit BOA beleidsplan
Door uitstroom van boa's beperkt op te vullen, ontstaat ruimte om (tijdelijk) kosten te besparen. Op dit moment hebben we elf domein I boa's en twee parkeerboa's in dienst. Hiermee kunnen de diverse doelstellingen uit het boa beleidsplan behalen. Een daling van het aantal boa's betekent dat sommige activiteiten niet mogelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan het toezichthouden op parkeren in de avonden en de weekenden, aanwezig zijn in de horecanachten of het wijkgericht werken implementeren. Ook passend en tijdig verlenen van diensten of het opvolgen van meldingen, of het toezichthouden in het kader van ondermijning worden beperkt.
2. Stoppen met opleiden studenten
Op dit moment begeleiden wij als organisatie diverse studenten. Dit vraagt capaciteit van de boa's als praktijkopleiders en de organisatie, maar levert ook extra mensen op straat op. Stoppen met de begeleiding zorgt dat capaciteit vrijkomt, maar dat minder personen aanwezig zijn (in de binnenstad). Ook betekent dit dat we stoppen met het predicaat van 'leer-arbeidsplek'. Op lange termijn geen stageplekken aanbieden zorgt ook voor problemen bij scholen om stageplekken te vinden voor hun studenten.

Met het reduceren van de capaciteit zijn de gevolgen voor de samenleving merkbaar. De leefbaarheid komt onder druk te staan door het verlagen van de capaciteit. Specifiek geldt dit voor de binnenstad, waar zij veelvuldig aanwezig zijn en bijdragen aan het tegengaan van overlast. Het niet meer surveilleren tijdens de horecanacht druist daarnaast in tegen de afspraken die met de politie zijn gemaakt over de inzet in de horeca. Boa's en politie kijken om het weekend de camera's uit 's nachts. Daarnaast is afgesproken dat beiden aanwezig zijn in de binnenstad. Dit is erg belangrijk in verband met de veiligheid en leefbaarheid in de binnenstad.

5.4. Geen vervanging stadswacht (fietsparkeren) na pensionering

Eén van de medewerkers van de stadswacht zet zich in voor het fietsparkeren: het signaleren en tijdig weghalen van fietswrakken of achtergelaten fietsen. Deze medewerker gaat vanaf 2027 met pensioen. Een mogelijkheid is deze medewerker niet te vervangen en richting 2027 uit te werken of de werkzaamheden op een andere manier ingevuld kunnen worden. Op dit moment is niet duidelijk of een andere uitwerking alsnog kosten met zich meebrengt.

Achtergebleven fiets(wrakken) zorgen op dit moment voor overlast en een verloederd straatbeeld. Hierover wordt geregeld geklaagd bij de gemeente. Door de fietsen weg te halen, wordt dit opgelost. Onderzocht moet worden of het mogelijk is dit op een andere manier alsnog uit te voeren. Mocht dit niet kunnen, maar wordt wel gestopt met de werkzaamheden, dan neemt de overlast toe. Inwoners, in de gehele gemeente, maar met name bij het station en in de binnenstad worden potentieel door deze bezuiniging geraakt. Ook raakt het aan de ervaring van bezoekers van Hartelijke Hanzestad Kampen.

5.5. Stoppen met toezicht Alcoholwet

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk gemaakt voor het toezicht op de Alcoholwet. We kunnen besluiten te stoppen met toezicht op de horeca. Dit betekent wel dat we onze verantwoordelijkheid niet effectief kunnen opvolgen. Daarnaast kan handhavend optreden ook inkomsten (in de vorm van boetes) opleveren. Echter, op voorhand is dit niet te kwantificeren.

Momenteel hebben we budget om externe toezichthouders in te huren om effectief toezicht te houden. In en na 2025 zetten we sterker in op toezicht in de horeca. Daarbij gaat met name aandacht uit naar het overtreden van de Alcoholwet en de controle of horecazaken schenken aan minderjarigen. Deze controles zijn alleen effectief wanneer hiervoor 'mystery guests' worden ingehuurd.

Door hierop te bezuinigen, bestaat de kans dat horecazaken minder strikt de Alcoholwet volgen. De kans is daardoor groter dat minderjarigen eenvoudig alcohol verkrijgen, met alle gezondheidsgevolgen van dien. Het tegengaan hiervan is een thema dat de afgelopen 1,5 jaar veel politieke aandacht heeft gekregen. Het stoppen met toezicht op de horeca heeft ook gevolgen voor de strategische opgaven in het sociaal domein en de inzet op JIJ KUNT.

Het voorstel is om vanaf 2028 te bezuinigen op toezicht alcoholwet. Op deze manier kan de aanpak die in 2025 gestart is doorlopen in 2026 en 2027. Door dit tot en met 2027 door te laten lopen, kan effectief ingezet worden op dit thema en blijft het effect ook langer. Mocht dit budget al stopgezet worden in 2026, dan is op voorhand al duidelijk dat onvoldoende slagkracht beschikbaar is om effectief te handhaven.

6. Vitale cultuur

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
6.1. Afschaffen amateurkunstregeling	-	129	129	129
6.2. Herhuisvesten RTV IJsselmond	-	33	33	33
6.3. Verder verhogen taakstelling Quintus	-	80	160	160
6.4. Sluiten Bibliotheeklocatie IJsselmuiden	34	34	34	34
Totaal	34	276	356	356

6.1. Afschaffen amateurkunstregeling

Een mogelijke bezuiniging is om de amateurkunstregeling (gefaseerd) af te schaffen. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- Beperkt cultureel aanbod: verenigingen kunnen minder activiteiten organiseren. Dit gaat ten koste van de culturele diversiteit en het aanbod in de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de lampionoptocht, Koningsdag, Kerst in Oud Kampen etc.
- Het verdwijnen van subsidies voor amateurkunst heeft aantoonbare nadelige effecten op welzijn, sociale cohesie, kansengelijkheid en talentontwikkeling. Amateurkunst fungeert als preventieve voorziening, sociale infrastructuur en talentkweekvijver.
- Minder culturele activiteiten zorgen dat de verbinding tussen inwoners kleiner wordt. Het wegvallen van subsidie heeft daarmee negatieve invloed op de gemeenschapszin.
- Economische impact: cultuur trekt bezoekers en ondersteunt lokale ondernemers. Een afname kan negatieve economische gevolgen hebben.

Een bezuiniging kan een geldige reden zijn om een subsidieregeling in te trekken, maar het moet wel zorgvuldig, gemotiveerd en proportioneel gebeuren. Anders kan het onrechtmatig zijn. Op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur is een tijdige aankondiging van een beëindiging van de amateurkunstregeling nodig. Onderzocht moet worden of dit gefaseerd moet worden zodat de subsidieaanvragers geleidelijk nieuwe inkomstenbronnen kunnen vinden voor de culturele activiteiten. Bij het toekennen van dit voorstel is de inzet om het opheffen van de regeling vanaf 2028 in te laten gaan.

6.2. Herhuisvesten RTV IJsselmond

RTV IJsselmond is gehuisvest in de Stadskazerne. We hebben geen huisvestingsplicht. Wel is er sprake van een instandhoudingsplicht van de voorziening. Gelet op de geschiedenis hebben we tevens een morele en juridische (gewoonterecht) inspanning naar de omroepstichting hen te huisvesten.

Zowel de gemeente als de omroep erkennen mogelijkheden voor alternatieve huisvesting. De vorming van een regio omroep onder RTV1IJsseldelta en de invoering van het nieuwe omroepbestel in 2028 vraagt om een heroverweging bij de huidige huisvesting en positionering van Kampen. Het voorstel om de huidige huisvesting van RTV IJsselmond op te heffen en een goedkoper alternatief te zoeken heeft een extra voordeel als er voor de vrijvallende vierkante meters in de Stadskazerne een nieuwe huurder wordt gevonden. Een opgave die overigens past binnen het accommodatiebeleid dat ontwikkeld wordt en de wens tot een samenlevingsconsultatie om de Stadskazerne meer efficiënt, functioneel en aantrekkelijk te maken.

Het financieel effect van deze opgave is afhankelijk van waar de omroepstichting gehuisvest gaat worden. Alternatieven hiervoor moeten nog nader verkend worden. Bij herhuisvesting is het van belang dat de omroep een plek krijgt waarbij ze vindbaarder en zichtbaarder worden.

6.3. Verder verhogen taakstelling Quintus

In de Programmabegroting 2026 is voor Quintus een gefaseerde taakstelling opgenomen van € 80.000 in 2026 en € 160.000 vanaf 2027. Het is mogelijk om Quintus vanaf 2028 een verdere verhoging van de taakstelling op te leggen van € 80.000 in 2028 en € 160.000 vanaf 2029. De totale taakstelling in 2028 wordt dan € 240.000 en vanaf 2029 € 320.000.

Indien uw raad hiervoor kiest, dan wordt aan Quintus een aanvullende opdracht verleend om inzichtelijk te maken wat deze verdere verhoging betekent voor de inzet en output.

6.4. Sluiten bibliotheeklocatie IJsselmuiden (uit: taakstellingen)

Een mogelijkheid om te bezuinigen is het opheffen van de bibliotheekfunctie in Kulturhus Sonnenburgh IJsselmuiden. De functie kan als mogelijk alternatief worden opgenomen in de Stadskazerne of geadopteerd worden door scholen in IJsselmuiden. De bibliotheek zelf schat in dat deze besparing - na aftrek gederfde inkomsten - ongeveer € 34.000 bedraagt.

De vestigingen van de bibliotheek in IJsselmuiden en Kampen dragen bij aan de missie om laagdrempelig en toegankelijk te zijn voor alle inwoners met aandacht voor lezen, leren en ontmoeten. Het aantal bezoekers en uitleningen suggereert een aanzienlijke betrokkenheid van volwassenen en jongeren in IJsselmuiden (35.160 bezoekers en 60.402 uitleningen, waarvan 19.333 voor volwassenen en 38.938 voor jeugdleden). De hoofdvestiging van de bibliotheek in de Stadskazerne ontving in dezelfde periode naar schatting 175.000 bezoekers en er werden 320.000 boeken uitgeleend (jaarverslag 2023).

Het bezuinigingsvoorstel staat haaks op de ontwikkeling die de bibliotheek onder OverO aan het doormaken is. Met een financiële stimulering vanuit de SPUK-regeling worden beide vestigingen doorontwikkeld in haar basisvoorzieningen en zijn de openingstijden verruimd om jongeren te bereiken. Er wordt hiermee gewerkt aan het landelijke doel om het netwerk van fysieke bibliotheken te herstellen en te versterken, zodat het voldoet aan de toekomstige zorgplicht (2026). De bibliotheek zelf voorziet de volgende gevolgen bij sluiting van deze vestiging:

- Verdwijnen van collectie, activiteiten en infopunten in IJsselmuiden.
- Leegstand in (deel van) het gebouw.
- Sterk negatief effect op laaggeletterdheid, kansengelijkheid, basisvaardigheden en burgerschap in die kern.
- Minder toegankelijkheid voor inwoners buiten Kampen-stad.

Toch lijken er mogelijkheden om op alternatieve wijze de functie van de bibliotheekvestiging in IJsselmuiden anders te organiseren. Bijvoorbeeld door de uitleenfunctie in scholen onder te brengen. Dit gebeurt al op kleine schaal. Ook kan centralisatie van bibliotheekwerk naar de Stadskazerne het gevolg hebben dat de toename van het bezoek daar voor de gewenste levendigheid zorgt.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) stelt momenteel geen verplichting aan gemeenten om een bibliotheek in stand te houden. De aanstaande zorgplicht (2026) voor bibliotheken zorgt ervoor dat gemeenten wettelijk verplicht worden om te voorzien in een volwaardige bibliotheekvoorziening. De exacte invulling van deze zorgplicht wordt nader uitgewerkt. Het streven is dat iedere inwoner binnen een redelijke afstand toegang heeft tot een volwaardige bibliotheekvoorziening. Afstanden van meer dan vijf kilometer worden als problematisch beschouwd. Hiervan lijkt geen sprake.

Er is sprake van een huurovereenkomst tussen de Bibliotheek, Quintus en Beter Wonen die loopt tot 2031. Als er besloten wordt tot sluiting van de Bibliotheek zullen de gevolgen van vroegtijdig onderbreken van het huurcontract gedragen moeten worden.

7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
7.1. Pauzeren Gebiedsvisie Hagenbroek	50	-	-	-
7.2. Pauzeren Woonwagenstandplaatsen Schansdijk	-	217	217	217
Totaal	50	217	217	217

7.1. Pauzeren Gebiedsvisie Hagenbroek

Het proces rondom de gebiedsvisie is in 2026 voortgezet en bevindt zich in de afrondende fase. Wel is vanuit de programmering woningbouw in de Perspectiefnota 2027 voorzien dat een woningbouwproject in Hagenbroek in 2027 gaat starten. Hiervoor is een eenmalige investering van € 50.000 opgenomen, die gedekt kan worden vanuit de bestemmingsreserve aanjagen woningbouw. Het verder pauzeren van de voortgang van woningbouw in Hagenbroek zorgt ervoor dat het voorkeursrecht in het najaar van 2029 vervalst. Om het voorkeursrecht te bestendigen dient uiterlijk in september 2029 een omgevingsplan door de raad te zijn vastgesteld.

7.2. Pauzeren woonwagenstandplaatsen Schansdijk

Het is nog altijd mogelijk om het project 'Woonwagenstandplaatsen Schansdijk' te pauzeren. Hiermee kunnen we op korte termijn kosten besparen. Het project bevindt zich momenteel bijna in de planologische procedure. Daarmee bestaat het risico dat dit weerstand oplevert vanuit de gemeenschap. Ook zijn er voor dit project al subsidies ontvangen. Het pauzeren van dit project is per direct mogelijk. Hiermee kan de investering van € 4,1 miljoen in potentie met enkele jaren uitgesteld worden en levert dit in de uitgestelde jaren een besparing op in de kapitaallasten.

8. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
8.1. Afbouwen subsidieregeling Evenementen	-	212	212	212
8.2. Afbouwen subsidieregeling Regiomarketing	-	-	84	84
Totaal	-	212	296	296

8.1. Afbouwen subsidieregeling Evenementen

Het is mogelijk om gefaseerd te bezuinigen op uitgaven voor de coördinatie en subsidiëring van evenementen. Gezien de jarenlange subsidierelatie en de vele evenementenorganisatoren die hierdoor geraakt worden, kan het afbouwen van deze subsidieregeling op zijn vroegst in 2027 worden gestart. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- minder inzetbaarheid van de evenementencoördinator;
- geen evenementen meer zoals Kerst in Oud Kampen (Kiok), FullColor Festival, Sail Kampen en Kamper-uitdagen en Hanzefest;

- economische impact op bestedingen in de binnenstad door het risico dat minder bezoekers naar onze stad komen;
- minder sociale cohesie en beleving in de stad voor onze inwoners door het wegvallen van evenementen.

Het bezuinigen op evenementen raakt onze programma's Economie en Binnenstad. Kampen wil graag evenementen faciliteren en een bruisende binnenstad. Daarnaast heeft de subsidieregeling Evenementen ook als belangrijk doel om de sociale cohesie en leefbaarheid onder onze inwoners te bevorderen.

Het afbouwen van de subsidieregeling heeft naar verwachting als gevolg dat er minder evenementen in onze stad worden georganiseerd. Gezien het politieke debat over het evenementenbeleid naar aanleiding van de kostenverhogingen die evenementenorganisatoren ervaren en, waarbij er in 2026 een geactualiseerd evenementenbeleid wordt voorgelegd aan de raad, is dit geen wenselijk voorstel.

8.2. Afbouwen subsidieregeling toeristische marketing (Regiomarketing)

Als gemeente verstrekken we subsidie voor activiteiten die bijdragen aan het promoten van Kampen, als onderdeel van de IJsseldelta en de Hanzesteden. Afbouw van deze subsidieregeling brengt de volgende maatschappelijke gevolgen met zich mee:

- minder zichtbaarheid en aantrekkingskracht van onze Hanzestad;
- economische impact op bestedingen in m.n. de binnenstad;
- minder aanbod- en productontwikkeling van de vrijetijdssector;
- concurrentiepositie t.o.v. andere Hanzesteden.

Gezien de actuele wens van de raad om in de vernieuwde Economische Visie de vrijetijdseconomie een belangrijke plek te geven met de pijler 'versterking en vernieuwing van de vrijetijdseconomie' is bezuinigen op de Regiomarketing niet een logische keuze. Niet hierin investeren betekent een achteruitgang in plaats van stimulering.

Daarnaast heeft de gemeente in de afgelopen jaren toeristenbelasting ingevoerd en is deze vrij snel verhoogd van € 1,00 naar € 1,75. Vanaf 2026 is deze belasting, als bezuinigingsmaatregel, verhoogd naar € 2,50 per persoon per nacht. De toeristenbelasting is een doelbelasting en naar de recreatieve ondernemers is juist aangegeven dat we van deze opbrengsten onder andere de regiomarketing en citymarketing financieren. Hierdoor is het niet passend om op deze onderdelen te gaan bezuinigen.

Een bezuiniging op de subsidie voor regiomarketing raakt met name retailondernemers in de binnenstad en logiesverstrekkers. Ook zorgt het voor minder reuring en minder bezoekers en daarmee lagere opbrengsten van toeristenbelasting en minder horeca-opbrengsten.

Het afbouwen van deze subsidieregeling raakt met name onze programma's Economie en Binnenstad. Voor de binnenstad moeten wij waken voor de opeenstapeling van bezuinigingen die ervoor zorgen dat het moeilijk is om de opgave van een leefbare en toekomstbestendige binnenstad te realiseren. Kampen zal minder aantrekkelijk worden voor bezoekers van buitenaf.

Dit bezuinigingsvoorstel heeft ook een negatief effect op onze regionale samenwerking met Zwolle, Zwartewaterland en nog zes andere Hanzesteden waar we mee samenwerken. Marketing Oost krijgt ook provinciale subsidies en neemt eventueel deel aan Europese subsidies waar alle gemeenten van mee profiteren. Deze meekoppelkans missen wij als we de gehele subsidieregeling stoppen.

Aangezien er sprake is van een jarenlange subsidierelatie in de regio en Marketing Oost de provinciale 'Destination Marketing Organisation' is voor de hele provincie, kunnen we hier ons niet zomaar (deels of geheel) uit terug trekken. Op zijn vroegst denken wij deze subsidieregeling vanaf 2029 te kunnen laten vervallen.

9. Werken aan een bereikbare stad

Binnen deze strategische opgave zijn geen bezuinigingen opgenomen voor de strategische besparingsagenda.

10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
10.1. Citymarketing en Binnenstadsmanagement	-	268	268	268
Totaal	-	268	268	268

10.1. Citymarketing en binnenstadsmanagement

In 2025 hebben we onderzoek verricht naar welke bekostigingsvorm passend en houdbaar is voor citymarketing en binnenstadsmanagement. In 2026 onderzoeken we hoe de financieringsvorm voor de citymarketing op een juiste wijze vormgegeven kan worden. Uitgangspunt hierbij is de bestaande relatie met Kampen Partners te bestendigen.

Met Kampen Partners hebben we een subsidieregeling wonen, werken en recreëren. Deze regeling kunnen we formeel geheel of gedeeltelijk opzeggen, mits wij een redelijke termijn in acht nemen. Omdat het hier gaat om een jarenlange subsidierelatie en personeel dat hiervoor wordt ingehuurd, kunnen we dit niet op korte termijn realiseren. Dit betekent dat wij op zijn vroegst vanaf 2028 hierop een structurele bezuiniging kunnen laten plaats vinden. Overigens is het niet wenselijk en realistisch om in zijn geheel geen budget voor citymarketing en binnenstadsmanagement van onze stad beschikbaar te stellen. Dit heeft als maatschappelijke gevolgen:

- minder zichtbaarheid en aantrekkingskracht van onze Hanzestad;
- economische impact op bestedingen in m.n. de binnenstad;
- meer leegstaande panden door wegvallen coördinerende binnenstadsmanager;
- concurrentiepositie t.o.v. andere Hanzesteden.

Een bezuiniging op citymarketing en binnenstadsmanagement raakt met name de retailondernemers in de binnenstad, maar ook onze inwoners en bezoekers. Het raakt onze programma's Economie en Binnenstad. Voor de binnenstad moeten wij waken voor de opeenstapeling van bezuinigingen die ervoor zorgen dat het moeilijk is om de opgave van een leefbare en toekomstbestendige binnenstad te realiseren.

Gezien de actuele wens van de raad om in de vernieuwde Economische Visie de vrijetijdseconomie een belangrijke plek te geven met de pijler 'versterking en vernieuwing van de vrijetijdseconomie' is bezuinigen op de Regiomarketing geen logische keuze. Niet hierin investeren betekent een achteruitgang in plaats van stimulering.

Daarnaast heeft de gemeente in de afgelopen jaren toeristenbelasting ingevoerd en is deze vrij snel verhoogd van € 1,00 naar € 1,75. Vanaf 2026 is deze belasting, als bezuinigingsmaatregel, verhoogd naar € 2,50 per persoon per nacht. De toeristenbelasting is een doelbelasting en naar de recreatieve ondernemers is juist aangegeven dat we van deze opbrengsten onder andere de regiomarketing en citymarketing financieren. Hierdoor is het niet passend om op deze onderdelen te gaan bezuinigen.

11. Versnellen van verduurzaming

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
11.1. Asset management Vastgoed/gebouwbeheer & Versneld afstoten niet-krachtpanden	27	27	27	27
Totaal	27	27	27	27

11.1. Asset management vastgoed/gebouwenbeheer en versneld afstoten niet-krachtpanden

Met het vaststellen van het vastgoedbeleid 'Kiezen voor kracht' is een aanzet gemaakt voor het professionaliseren van het asset management. Met het aannemen van een portefeuillemanager vastgoed en een projectleider verduurzaming vastgoed kunnen we hier een vervolg aan geven. De professionalisering van assetmanagement draagt bij aan grip, controle en sturing op (financiële) resultaten van het gemeentelijk vastgoed. Het doel is om meer aan te sluiten op de NEN 8026 'Methode voor het waardegestuurd in standhouden van assets in de gebouwde omgeving'. Het is nu niet mogelijk asset management of bezuinigingen als gevolg hiervan op geld te zetten.

Daarnaast stoten we niet-krachtpanden versneld af. Dit levert zowel eenmalige verkoopopbrengsten als structurele besparingen op. Aangezien de meeste twijfel/niet-krachtpanden (grotendeels) zijn afgeschreven zijn de structurele besparingen vaak gering. Vanuit de Vastgoednota 'Kiezen voor Kracht' zijn er reeds panden in het perspectief 'Afstoten' geplaatst.

Het versneld afstoten heeft enige relatie met het accommodatiebeleid. In dit voorstel ligt echter de focus op panden die buiten het accommodatiebeleid vallen.

Belangrijke kanttekening is dat alle panden voor eventuele verkoop getaxeerd moeten worden op basis van marktwaaarde en hier hogere en lagere verwachtingswaarden uit kunnen komen. Uiteindelijk bepalen locatiefactoren, de mate van alternatieve aanwendbaarheid van het pand en nog belangrijker de marktomstandigheden de uiteindelijke verkoopopbrengst. Het op geld zetten van panden die onder herontwikkelingsprojecten (gaan) vallen is niet opportuun, behoudens structurele besparingen. De woningen kunnen bij de huurders worden aangeboden. Dit kan tot een hogere opbrengst leiden dan de huidige inschatting.

12. Toekomstbestendige omgeving en openbare ruimte

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
12.1. Beheer openbare ruimte	185	185	185	185
12.2. Verminderen inzet PPLG - EF	-	-	400	400
Totaal	185	185	585	585

12.1. Verlagen budget beheer openbare ruimte

Dit voorstel betreft alleen het verlagen van het onderhoudsniveau van het beheer van de openbare ruimte. Het maken van andere beleidskeuzes voor de openbare ruimte, bijvoorbeeld een andere inrichting of ander materiaalgebruik, kan op termijn ook besparing opleveren. De raad kan er voor kiezen hiervoor een aanvullende opdracht te formuleren, net als bij de bezuinigingsopgave voor openbaar groen. Dat vergt wel dat er beleid voor de openbare ruimte door de raad wordt vastgesteld. Daarvoor loopt reeds een traject.

Voor de openbare ruimte (wegen, onkruid op verharding, straatreinigen, civiele kunstwerken, verlichting en spelen*) is bepaald wat het bezuinigingspotentieel is als het onderhoudsniveau verlaagd wordt. Daarvoor zijn drie verschillende scenario's doorgerekend.

Op dit moment geldt in de hele gemeente een onderhoudsniveau basis, met uitzondering van de Binnenstad Kampen, het Stadspark en begraafplaatsen (niveau hoog). In het scenario 'behoud' blijft dit onderhoudsniveau gelden. Er is in dat geval geen sprake van besparingen, maar van het verhogen van de uitgaven vanwege indexering en areaaluitbreiding.

In het scenario 'gericht bezuinigen' wordt voorgesteld om de onderhoudsniveaus voor elementenverharding (m.u.v. binnenstad) te verlagen naar onderhoudsniveau laag. Ook wordt het onderhoudsniveau van de gehele openbare ruimte in het buitengebied en op bedrijventerreinen verlaagd naar onderhoudsniveau laag. Dit voorstel is gebaseerd op het participatietraject met de samenleving en de raad dat loopt in het kader van het strategisch beleidsprogramma openbare ruimte. Het scenario 'gericht bezuinigen' betekent dat er in totaal € 185.000 per jaar bezuinigd kan worden op de openbare ruimte. Dit lijkt misschien weinig, maar om het onderhoudsniveau basis bij wegen en onkruid te handhaven is een indexering van € 370.000 nodig. De netto besparing is dus € 185.000, de bruto besparing is € 555.000.

Er is ook berekend wat het besparingspotentieel is als gemeentebreed het onderhoudsniveau wordt bijgesteld naar laag (scenario 'maximaal bezuinigen'). In het scenario 'maximaal bezuinigen' is een bruto besparing van € 1.330.000 mogelijk.

Het verlagen van het onderhoudsniveau betekent dat de kwaliteit van de infrastructuur en het wegennet achteruit gaat. Dat betekent dat er meer onkruid op wegverharding komt te staan, er vaker afval op de weg ligt, schade aan het wegdek minder snel hersteld wordt en dat de beeldkwaliteit achteruit gaat. Er kunnen minder of geen onverharde paden of paden met halfverharding aangelegd worden en er wordt gekozen voor goedkopere, minder duurzame materialen. Asphaltconstructie moet mogelijk eerder worden vervangen, doordat kleine beschadigingen niet hersteld worden en daardoor

grotere schade opleveren. Op de lange termijn moeten wegen eerder vervangen worden (kapitaalvernietiging).

** Openbaar groen (wat ook onder de openbare ruimte valt) is in dit voorstel buiten beschouwing gelaten. Voor openbaar groen is al besloten tot een ombuiging van € 200.000 in 2026, oplopend tot € 700.000 in 2030.*

12.2. Verminderen inzet Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG)

In de Programmabegroting 2024 is budget beschikbaar gesteld voor de gebiedsgerichte aanpak Noord west Overijssel. Dit budget was niet alleen bedoeld voor inzet op het PPLG, maar ook voor de toenemende vraag voor inzet van ambtelijke capaciteit in het landelijk gebied. Sinds 2024 zijn hiervoor binnen de gemeentelijke organisatie 4 fte werkzaam.

Het is een mogelijkheid om minder capaciteit in te zetten voor het landelijk gebied vanwege de afbouw van middelen vanuit het PPLG. Dit kan op zijn vroegst in 2029. Het feit dat de provincie minder middelen beschikbaar heeft voor het landelijk gebied, wil overigens niet zeggen dat de opgaven voor het landelijk gebied komen te vervallen. Er wordt nog steeds van ons verwacht dat we deelnemen aan diverse provinciale tafels en in het deelgebied Noord west Overijssel. Daarnaast zijn de komende jaren juist veel grote opgaven die spelen in het landelijk gebied. Binnen onze gemeente betekent dit inzet op een heel aantal thema's:

- programma Leefbaar Platteland,
- veenweideprogramma,
- programma Aanpak Grote Wateren,
- toekomstbestendige erven en inzet erfcoaches,
- koplopersproject De Melm,
- hoogwaterbeschermingsprogramma,
- verbinding stad-platteland,
- veiligheid landbouwverkeer,
- stikstofbeleid,
- toekomstperspectief agrarische sector,
- werkgroep Landelijk Gebied,
- opstellen lokaal Visie Landelijk Gebied,
- VAB-beleid,
- omgevingsvisie.

13. Dienstverlening en bedrijfsvoering

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
<i>(bedragen x 1.000)</i>				
13.1. Verlagen budget Zelfbewust Kampen – PA & Lobby	13	13	13	13
13.2. Afschaffen lunches interne overleggen	48	48	48	48
13.3. Verder verhogen OZB vanaf 2028	-	1.000	1.000	1.000
13.4. Verlagen hardware budget - automatisering	10	15	20	20
13.5. Schrappen subsidie internationale samenwerking	-	18	18	18
13.6. Eén wethouder minder	200	200	200	200
13.7. Vergaderservice	11	11	11	11
Totaal	282	1.305	1.310	1.310

13.1. Verlagen budget Zelfbewust Kampen Public Affairs en Lobby (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om het budget voor Zelfbewust Kampen voor Public Affairs & Lobby geheel of gedeeltelijk te bezuinigen per 2027. Het budget voorziet in 'out-of pocket' kosten voor lobby activiteiten. Dit bezuinigingsvoorstel heeft vooral gevolgen voor het organiseren van netwerk- en lobby events waarmee we ons lobby netwerk en onze lobby doelen ondersteunen.

Er zijn nauwelijks maatschappelijke gevolgen, behalve dat we minder in staat zijn om mensen, organisaties, belanghebbenden en betrokkenen aan ons te binden.

Bij Public Affairs & Lobby werken we samen met andere overheden. Het wegbezuinigen van dit budget kan er mogelijk toe leiden dat deze samenwerking op onderdelen verschaalt of dat we niet mee kunnen doen met een gezamenlijke activiteit of actie.

13.2. Afschaffen lunch interne overleggen

Het voorstel betreft het afschaffen van lunches tijdens interne overleggen op het gemeentehuis. Hiermee kan een structurele besparing van €50.000 per jaar worden gerealiseerd. Deze bezuiniging is per direct uitvoerbaar. In plaats van het volledig afschaffen, kan er ook gekozen worden voor het versoberen van de lunches als alternatief bezuinigingsmaatregel.

13.3. Verder verhogen OZB vanaf 2028

In de Programmabegroting 2026 is vanaf 2026 een OZB verhoging van € 1 miljoen opgenomen. Het is daarnaast mogelijk om vanaf 2028 extra te verhogen met € 1 miljoen waarbij we dezelfde verdeelsleutel hanteren als 2026 (40% woningen en 60% niet-woningen):

OZB woningen vanaf 2028 verhogen met € 400.000

Om deze verhoging te realiseren, is een tariefstijging van 4,6% nodig in 2028 naast de doorgevoerde stijging van 4,6% in 2026. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 360.000 levert dit nogmaals een verhoging van € 16 per woning eigenaar op. Ook met deze stijging blijven we nog steeds qua woonlasten ruim onder het landelijke gemiddelde in 2025 van € 1.052 en ook onder het gemiddelde van onze buurgemeenten (Zwolle, Zwartewaterland, Hattem, Oldebroek, Dronten, Noordoostpolder en Elburg).

OZB niet-woningen vanaf 2028 verhogen met € 600.000

Om deze verhoging te realiseren is een tariefstijging nodig van 10% naast de doorgevoerde stijging van 10% in 2026. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 450.000 levert dit nogmaals een verhoging op van € 134 per niet-woning voor de eigenaar en een verhoging van € 93 voor de gebruiker. Door deze stijging komen we qua OZB percentage iets boven het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van onze buurgemeenten in 2025. Onze verwachting is echter dat de stijging van zowel het landelijk gemiddelde als ook de buurgemeente dusdanig zal zijn, dat we ook in 2028 weer onder het landelijke gemiddelde komen en het gemiddelde van onze buurgemeenten. In de periode van 2026 tot 2028 willen we verkennen of een verschuiving van de OZB lasten van gebruiker naar eigenaar extra belastingopbrengst kan genereren en eventuele bijeffecten heeft.

13.4. Verlagen hardware budget – automatisering

Een structurele bezuiniging op het jaarlijks hardware budget is mogelijk, oplopend tot uiteindelijk € 20.000 per jaar. Dit komt bovenop de in de Programmabegroting 2026 ingeleverde € 10.000 en betekent daarmee een halvering van het oorspronkelijke budget.

Het budget is bedoeld voor ICT hardware, onder meer devices voor de raad, inrichting van nieuwe werkplekken, headsets voor MS Teams overleggen, etc. Een verlaging van dit budget resulteert in minder ruimte om andere strategische doelen in de toekomst te ondersteunen door de aanschaf van nieuwe ICT hardware. De bezuiniging betekent:

- minder mogelijkheden om nieuwe werkplekken / verhuizingen te faciliteren;
- minder mogelijkheden om medewerkers met persoonlijke hardware zoals headsets en speakers te ondersteunen;
- minder financiële ruimte om devices voor de raad te faciliteren.

Dit voorstel betekent een beperking van de ruimte om de raad en de organisatie te ondersteunen met ICT hardware. Afhankelijk van de te maken keuzes kunnen in potentie alle afdelingen en medewerkers door deze beperking geraakt worden.

13.5. Schrappen budget Internationale samenwerking

Het voorstel is het schrappen van het budget voor internationale samenwerking. Dit budget wordt gebruikt voor de samenwerking met partnersteden Soest, Meinerzhagen, Pápa en Eilat. De raad heeft in 2020 besloten om de samenwerking voort te zetten met de stichting Kampen Internationale Samenwerking (KIS). KIS is verantwoordelijk voor het onderhouden van de contacten en het faciliteren van de uitwisselingen tussen de partnersteden. Wanneer KIS geen subsidie meer ontvangt, is de kans groot dat de interacties tussen inwoners en werkgroepen aanzienlijk afnemen. Dit kan mogelijk leiden tot het beëindigen van deze samenwerkingen. Zonder de tussenkomst van KIS bestaat het risico dat de relatie met de partnersteden verwatert of zich beperkt tot minimaal contact tussen de burgemeesters. Dit kan onder andere het vervallen van culturele uitwisselingen, zoals ontmoetingen en samenwerking tussen scholen, verenigingen en kunstenaars, met zich mee brengen.

13.6. Eén wethouder minder

Volgens het rapport van Lysias/Cebeeon bestaan de colleges van referentiegemeenten gemiddeld uit vier wethouders. Op dit moment bestaat het college van Kampen uit vijf wethouders. Ons college laat het besluit over de hoeveelheid wethouders over aan de nieuwe coalitie, maar wil de meegeven wat het bezuinigingspotentieel is van één wethouder minder, dus vier wethouders. Het is ook

mogelijk om te kiezen voor vijf wethouders, maar dat ze elke voor 80% van een fte wethouder zijn. Dit levert dezelfde besparing op.

Een wethouder minder betekent dat de vier wethouders meer taken in hun portefeuille krijgen. Dit kan ten koste gaan van de aandacht voor specifieke beleidsterreinen. Dit kan leiden tot tragere beleidsprocessen en besluitvorming. Daarnaast kan het ten koste gaan van de politieke vertegenwoordiging van inwoners.

13.7. Vergaderservice

Het voorstel betreft het afschaffen van de vergaderservice. Deze service vereist inzet van personeel, waardoor hiermee een structurele besparing van € 11.000 per jaar mogelijk is. Een aandachtspunt is dat het ontvangen van gasten hierdoor als minder gastvrij kan worden ervaren. Het stopzetten van de vergaderservice is per direct uitvoerbaar.

Bijlage D. Voortgang bezuinigingen 2026

In de Programmabegroting 2026 is een pakket aan bezuinigingen opgenomen (voor een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029). In deze bijlage geven we een inzicht in de voortgang van deze verwerkte bezuinigingen. Dit doen we aan de hand van het stoplichtenmodel. Het stoplichtenmodel kent de volgende stadia:

	= volledig te realiseren
	= deels te realiseren
	= niet te realiseren

Alleen de oranje en rood gemarkeerde bezuinigingen zijn voorzien van een toelichting.

1. Passende ondersteuning

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Beschermd wonen	200	200	200	200	Ja	
Effecten inkoop Wmo op personeel	90	90	90	90	Ja	
Niet gebruikte voorzieningen Wmo actief terugvragen	3	3	3	3	Ja	
Onafhankelijke cliëntondersteuning	20	20	20	20	Ja	
Totaal	313	313	313	313		

Toelichting

Door toenemende vraag is de besparing op onafhankelijke cliëntondersteuning niet te realiseren.

2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Opgroeien in een Kansrijke Omgeving	-	195	195	195	Ja	
Doorontwikkeling lokaal team	50	50	50	50	Ja	
Totaal	50	245	245	245		

3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

Binnen deze strategische opgave zijn geen bezuinigingen voor 2026 en 2027 verwerkt in de Programmabegroting 2026.

4. Vergroten bestaanszekerheid

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Bijzonder bijstand thuiswonende 21-65 jaar	50	50	50	50	Ja	
Bijstellen ambitie loonkostensubsidie	250	250	250	250	Ja	
GR Impact (taakstelling)	50	100	150	150	Ja	
Totaal	350	400	450	450		

5. Bevorderen veiligheid

Binnen deze strategische opgave zijn geen bezuinigingen voor 2026 en 2027 verwerkt in de Programmabegroting 2026.

6. Vitale cultuur

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Cultuureducatie	160	160	160	160	Ja	
Stadskazerne	636	636	636	636	Ja	
Stichting Stadsherstel	1	1	1	1	Ja	
Inkomsten Stedelijk museum	54	107	107	107	Ja	
Verduurzamen Stadsgehoorzaal	79	79	79	79	Ja	
Totaal	930	983	983	983		

7. Bouwen aan toekomstbestendige dorpen, wijken en kernen

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Woonwagenzaken	15	15	15	15	Ja	
Overige zaken stedelijke vernieuwing	40	40	40	40	Ja	
Gebiedsvisie Brunnepe	19	19	19	19	Ja	
Ophogen opbrengsten leges bouwvergunningen	300	300	300	300	Ja	
Ombuiging Gronden en Wateren	85	100	110	110	Ja	
Afschalen programmakosten woningbouw Bestaande Stad	150	150	150	150	Nee	
Afschalen programmakosten woningbouw Reevedelta	120	200	50	50	Nee	
Totaal	729	824	684	684		

Toelichting:

Het is onzeker of de verhoging van de verwachte totale opbrengsten van de leges bouwvergunningen volledig te realiseren is. Voor de duidelijkheid: het gaat hierbij niet om een verhoging van de leges.

8. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Buitenreclame	10	10	10	10	Ja	
Hanzeconcept	-	67	67	67	Ja	
Regio Zwolle United (PEC)	20	20	20	20	Ja	
Camperplaatsen	7	7	7	7	Ja	
Zwemlocaties Seveningen Zuiderwaardkolk Bosjessteeg	8	8	8	8	Ja	
Havengelden 20% verhogen	118	118	118	118	Ja	
Totaal	163	230	230	230		

9. Werken aan een bereikbare stad

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Parkeren	300	300	300	300	Ja	
Mobiliteitsprojecten 2023 - 2025 - dubbel - toevoegen SPV planvoorbereiding aanpak kruispunten en realisatie fietspad Haatlandhaven.	18	18	18	18	Ja	
Vrachtwagenparkeerplaats RW N50	6	6	6	6	Ja	
Totaal	324	324	324	324		

Toelichting:

Met de motie 'Tariefsverhoging parkeren uitstellen' die uw raad in november 2025 bij de behandeling van de Programmabegroting 2026 heeft aangenomen, is voor 2026 de taakstelling op parkeren 'on hold' gezet in afwachting van het advies van de begeleidingsgroep Parkeren. De verwachting is dat we vanaf 2027 de taakstelling op het verhogen van de parkeerinkomsten realiseren, maar het is wat ons betreft een aandachtspunt.

10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Uitvoeringsprogramma Binnenstad	50	150	150	150	Ja	
Vervanging Bolders IJsselkade	5	5	-	-	Nee	
Herinrichting Binnenstad: Vispoort/Koeplein	46	46	46	46	Ja	
Gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk - Openbare Ruimte	66	66	66	66	Ja	
Totaal	167	267	262	262		

11. Versnellen van verduurzaming

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed	173	173	173	173	Ja	
Kampen Plasticvrij	40	40	-	-	Nee	
Schrappen structurele middelen wijkaanpak warmtetransitie	70	70	70	70	Ja	
Elektrificatie Wagenpark	50	50	50	50	Ja	
Totaal	333	333	293	293		

12. Toekomstbestendige omgeving en openbare ruimte

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
Openbaar groen	300	500	700	700	Ja	
Totaal	300	500	700	700		

Toelichting:

Het realiseren van de taakstelling op openbaar groen vanaf 2027 vraagt om bestuurlijke keuzes. Voor de zomer wordt in het college voor de jaren 2027-2029 een voorstel behandeld waarin de taakstelling van € 700.000 wordt ingevuld. Dat voorstel bevat de resultaten van de wijkschouw (*waar kan op wijkniveau bespaard worden*), het onderzoek naar inhuur versus eigen dienst, de financiële doorrekening van het verlagen van onderhoudsniveaus en het afstoten van niet-wettelijke taken. De keuzes die het college maakt om de taakstelling in te vullen worden verwerkt in de Programmabegroting 2027.

Bij het onderzoek van Cebeon over de Rekening 2025 vindt verdieping plaats op dit onderwerp.

13. Dienstverlening en bedrijfsvoering

Onderwerp	2027	2028	2029	2030	Struct.	Status
<i>(bedragen x 1.000)</i>						
OZB	1.000	1.000	1.000	1.000	Ja	
ICT (ONS)	145	145	145	145	Ja	
Precariobelasting	128	128	128	128	Ja	
Informatie en Architectuur en Infrastructuur	10	10	10	10	Ja	
Post (Porto)	65	65	65	65	Ja	
Abonnementen	20	20	20	20	Ja	
Koffiebekers	25	25	25	25	Ja	
Loonsom	1.000	1.000	1.000	1.000	Ja	
Verhoging van de toeristenbelasting	150	150	150	150	Ja	
Werken met restwaarde nieuwe gebouwen	40	70	100	120	Ja	
Totaal	2.583	2.613	2.643	2.663		

Toelichting:

De besparing op post (porto) is voor € 30.000 te realiseren. We zien dat participatie tot stijgende portokosten leidt.

Bij de precariobelasting en de toeristenbelasting genereren we structureel meer inkomsten dan begroot. Bij beide belastingen gaat het vanaf 2027 om structureel € 200.000. Deze hogere inkomsten zijn verwerkt in het financieel beeld van deze Perspectiefnota.